

VOTUM SA

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
W I PÓŁROCZU 2018 ROKU

Spis treści

1. ZASADY SPORZĄDZENIA PÓŁROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM.....	6
2. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ	7
2.1. Stan Grupy Kapitałowej VOTUM na dzień 1 stycznia 2018 oraz zmiany w powiązaniach organizacyjnych, w tym zmiany, jakie nastąpiły po dniu 30 czerwca 2018 roku.....	7
2.2. Kapitał zakładowy VOTUM S.A.	12
3. SYTUACJA OPERACYJNA	14
3.1. Profil działalności spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej	14
3.1.1 Usługi związane z procesem uzyskiwania świadczeń	14
3.1.2 Usługi prawnicze	14
3.1.3 Usługi rehabilitacyjne	15
3.1.4 Usługi administracyjne, najem i obsługa nieruchomości	15
3.1.5 Usługi marketingowe.....	15
3.1.6 Usługi eksperckie.....	15
3.1.7 Usługi najmu samochodu	16
3.1.8 Usługi szkoleniowe	16
3.1.9 Usługi windykacyjne	16
3.1.10 Usługi technologiczne	16
3.2. Otoczenie rynkowe	17
3.2.1 Zmiany legislacyjne w Polsce	17
3.2.2 Dane statystyczne dotyczące rynku odszkodowań w Polsce	17
3.2.3 Dane statystyczne dotyczące rynku odszkodowań w Czechach.....	19
3.2.4 Dane statystyczne dotyczące rynku odszkodowań na Słowacji.....	20
3.2.5 Dane statystyczne dotyczące rynku odszkodowań na Ukrainie	20
3.3. Grupa Kapitałowa VOTUM	20
3.3.1 Obszar działalności	20
3.3.2 Wolumen spraw prowadzonych przez VOTUM S.A. oraz KAIRP A. Łebek i Wspólnicy sp. k.	21
3.3.3 Wolumen spraw prowadzonych przez VOTUM Centrum Odškodnění a.s.	24
3.3.4 Wolumen spraw prowadzonych przez Kancelarię Prawną VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o.	24
3.3.5 Usługi świadczone przez Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. sp. k.	25
3.3.6 Wolumen spraw prowadzonych przez Redeem sp. z o.o.	25
3.3.7 Aktywne pozyskiwanie klientów, nowe kanały dystrybucji	25
3.4. Istotne czynniki ryzyka	25
3.4.1 Ryzyko związane z otoczeniem prawnym, w którym działają podmioty grupy VOTUM.....	25
3.4.1.1. Ryzyko związane z regulacją działalności doradców odszkodowawczych	25
3.4.1.1.1 Ryzyko wprowadzenia ceny maksymalnej	26
3.4.1.1.2 Ryzyko przekazywania środków na rachunki poszkodowanych	26
3.4.1.1.3 Ryzyko wprowadzenia obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	26
3.4.1.1.4 Ryzyko wydłużenia terminu na odstąpienie od umowy	27
3.4.1.2 Ryzyko związane z uregulowaniem instytucji zadośćuczynienia	27
3.4.1.3 Ryzyko przewalutowania kredytów walutowych	27

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

3.4.2	Ryzyko niepowodzenia strategii Emitenta	28
3.4.3	Ryzyko obniżenia wypłat w postępowaniach przedsądowych	28
3.4.4	Ryzyko związane z działaniami nieuczciwej konkurencji	28
3.4.5	Ryzyko związane z narastającą konkurencją	29
3.4.7	Ryzyko kursu walutowego	29
3.4.8	Ryzyko utraty kadry menedżerskiej i/lub kluczowych pracowników	29
3.4.9	Ryzyko wystąpienia odpowiedzialności względem klientów	29
3.4.10	Ryzyko przejęcia przez ubezpieczycieli części usług świadczonych przez spółki Grupy Kapitałowej	29
3.4.11	Ryzyko polityczne i gospodarcze działalności na terenie Ukrainy	30
3.4.12	Ryzyko kredytowe	30
3.4.13	Ryzyko wycieku danych osobowych i cyberataku	30
3.5.	Najważniejsze zdarzenia w okresie od 1 stycznia 2018 roku do dnia sporządzenia niniejszego Sprawozdania	31
3.5.1	Odwołanie prokurenta Spółki	31
3.5.2	Wybór oferty PCR F S.A. sp. kom. przez Mazowiecki Oddział NFZ	31
3.5.3	Zakup udziałów w spółce Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o.	31
3.5.4	Rezygnacja Wiceprezesa Zarządu z pełnienia funkcji	31
3.5.5	Powołanie Wiceprezesa Zarządu Spółki	31
3.5.6	Zawarcie przez PCR F S.A. sp. kom. znaczącej umowy z Mazowieckim Oddziałem NFZ	31
3.5.7	Zakończenie działalności Spółki Łebek&Czyż Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych sp. k.	32
3.5.8	Zawarcie umowy pożyczki pomiędzy spółkami zależnymi	32
3.5.9	Zmiana polityki dywidendowej	32
3.5.10	Rekomendacja Zarządu w sprawie przeznaczenia zysku za rok obrotowy 2017	32
3.5.11	Opinia Rady Nadzorczej w sprawie przeznaczenia zysku za rok obrotowy 2017	32
3.5.12	Odwołanie prokury	32
3.5.13	Odwołanie prokury	32
3.5.14	Odwołanie prokury	32
3.5.15	Powołanie Zarządu VII kadencji	33
3.5.16	Uchwalenie wypłaty zysku za rok 2017 Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i Wspólnicy sp.k. 33	
3.5.17	Nabycie udziałów w spółce Redeem sp. z o.o.	33
3.5.18	Zwołanie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy VOTUM S.A.	33
3.5.19	Zakup akcji spółki VOTUM Connect S.A.	33
3.5.20	Podwyższenie kapitału zakładowego spółki VOTUM Connect S.A.	33
3.5.21	Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o. 34	
3.5.22	Zmiana nazwy spółki Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o.	34
3.5.23	Zawarcie umowy pożyczki ze spółką zależną	34
3.5.24	Przeznaczenie zysku za rok 2017	34
3.5.25	Powołanie członka Rady Nadzorczej VOTUM S.A.	34
3.5.26	Zawarcie umowy pożyczki ze spółką zależną	34
3.5.27	Zawarcie aneksu do umowy o kredyt obrotowy	34
3.5.28	Zbycie udziałów Law Stream sp. z o.o.	35
3.5.29	Zawarcie umowy pożyczki ze spółką zależną	35

3.6. Realizacja celów emisyjnych.....	35
3.7. Informacja o znaczących umowach.....	35
3.7.1. Umowy zawarte przez VOTUM S.A.....	35
3.7.2. Umowy zawarte przez spółki zależne VOTUM S.A.....	35
4. SYTUACJA FINANSOWA.....	36
4.1. Omówienie podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych oraz ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy.....	36
4.1.1 Przychody.....	36
4.1.2 Wynik operacyjny.....	36
4.1.3 Wynik netto Grupy Kapitałowej.....	37
4.1.4 Wybrane wskaźniki.....	38
4.1.6. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów bilansu, w tym z punktu widzenia płynności Grupy.....	38
4.1.7. Opis struktury głównych lokat Kapitałowych lub głównych inwestycji Kapitałowych dokonanych w ramach grupy kapitałowej emitenta w danym roku obrotowym.....	39
4.1.8. Opis istotnych pozycji pozabilansowych w ujęciu podmiotowym, przedmiotowym i wartościowym.....	40
4.2. Struktura zadłużenia i zarządzanie zasobami finansowymi.....	40
4.3. Umowy kredytowe i pożyczki, poręczenia i gwarancje, zobowiązania warunkowe.....	40
4.3.1. Umowy kredytowe.....	40
4.3.2. Pożyczki.....	40
4.3.3 Poręczenia i gwarancje.....	40
4.3.4 Zobowiązania warunkowe.....	40
4.4. Emisja papierów wartościowych.....	40
4.5. Instrumenty finansowe.....	41
4.6. Ocena zarządzania zasobami finansowymi.....	41
4.7. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych.....	41
4.8. Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na działalność za rok obrotowy, z określeniem stopnia wpływu tych czynników lub nietypowych zdarzeń na osiągnięty wynik.....	41
4.9. Realizacja prognozy wyników na rok 2018.....	41
5. PRZEWIDYWANY ROZWÓJ GK VOTUM S.A.....	42
5.1. Rozwój VOTUM S.A.....	42
5.2 Rozszerzenie zakresu oferowanych usług przez Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. sp. k.....	42
5.3. Zagraniczne spółki zależne.....	43
6. OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU.....	44
7. ŁAD KORPORACYJNY.....	45
7.1. Zbiór zasad Ładu Korporacyjnego, któremu podlegało VOTUM w okresie od dnia 1 stycznia 2018 do dnia publikacji Sprawozdania.....	45
7.2. Opis podstawowych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.....	45
7.3. Akcjonariusze posiadający znaczące pakiety akcji.....	46
7.4. Akcjonariusze posiadający specjalne uprawnienia kontrolne.....	46
7.5. Ograniczenia dotycząca prawa głosu.....	46
7.6. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności.....	46
7.7. Zasady zmiany statutu.....	46
7.8. Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania.....	47

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

7.9. Skład osobowy i zasady działania organów zarządzających i nadzorczych oraz ich komitetów	47
7.9.1 Zarząd.....	47
7.9.2 Rada Nadzorcza.....	48
7.9.3. Komitety Rady Nadzorczej.....	49
7.10. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem emitenta i jego Grupą Kapitałową	49
7.11. Wszelkie umowy zawarte między emitentem a osobami zarządzającymi, przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia emitenta przez przejęcie.....	49
7.12. Informacje o znanych emitentowi umowach (w tym również zawartych po dniu bilansowym), w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy	49
7.13. Informacje o systemie kontroli programów akcji pracowniczych	49
8. INFORMACJE DODATKOWE	50
8.1. Kapitał akcyjny VOTUM S.A., udziały Spółki w Grupie Kapitałowej oraz udziały osób nadzorujących i zarządzających w spółkach zależnych bądź stowarzyszonych	50
8.2. Informacja o podmiotach powiązanych – istotne transakcje na warunkach innych niż rynkowe	50
8.3. Informacja o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach jednostki dominującej lub jednostek od niej zależnych	50
8.4. Umowy zawarte z osobami zarządzającymi o zakazie konkurencji i rozwiązaniu umowy wskutek odwołania z zajmowanego stanowiska	51
8.5. Wynagrodzenia organów zarządzających i nadzorujących jednostki dominującej Grupy Kapitałowej	52
8.6. Liczba akcji VOTUM S.A. i pozostałych podmiotów Grupy Kapitałowej VOTUM, będąca w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących	52
8.7. Informacja o umowie z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych	53
8.8. Zatrudnienie w GK VOTUM	53

1. ZASADY SPORZĄDZENIA PÓŁROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM

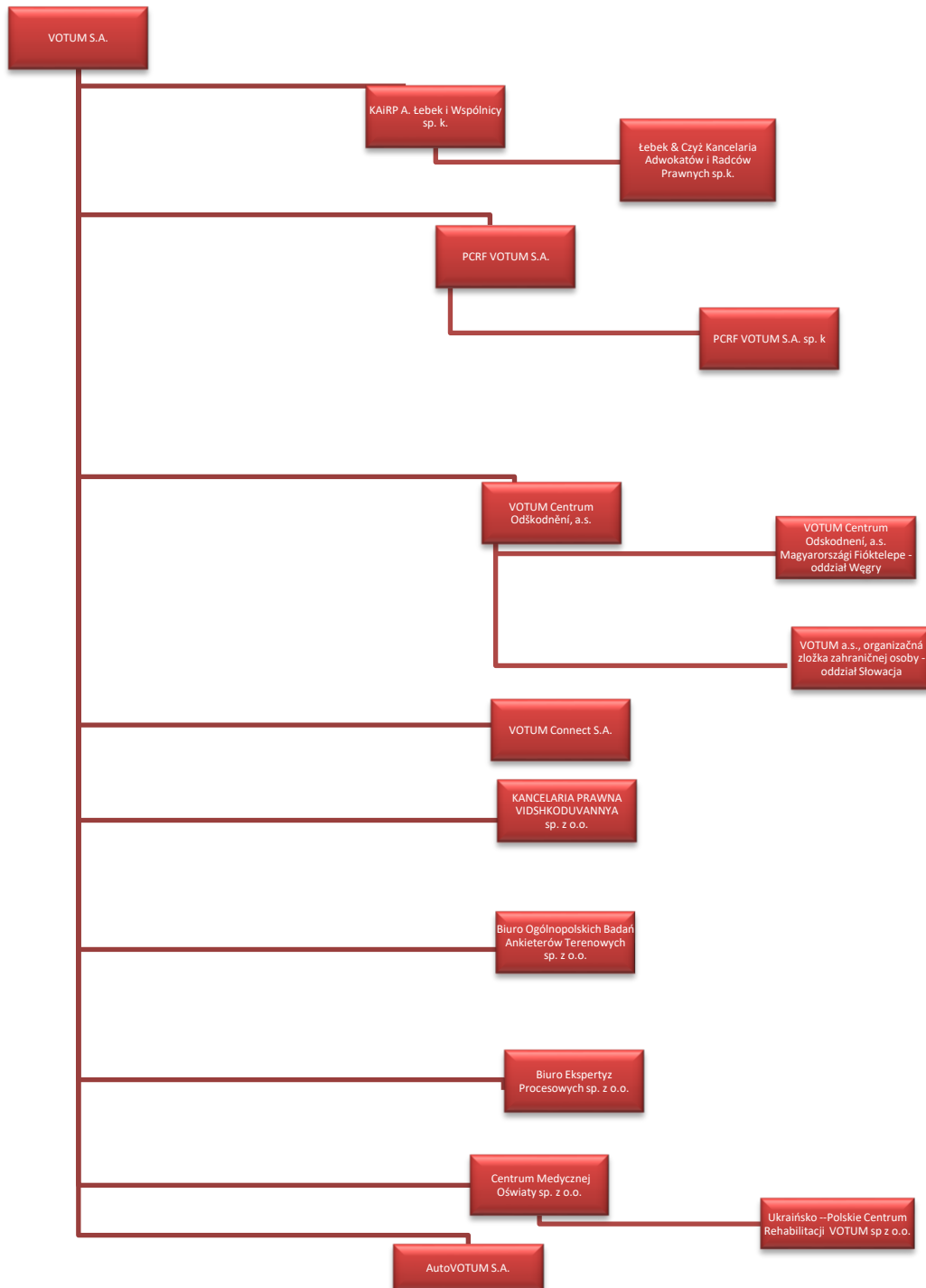
Półroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera dane za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 czerwca 2018 roku. Dane porównawcze prezentowane są według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, za okres od 1 stycznia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku dla skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz sprawozdania ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym. Sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Spółkę zasadami rachunkowości, odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Spółki oraz jej wynik finansowy.

Półroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane przy zastosowaniu zasad rachunkowości, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz wykorzystując pozostałe Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską oraz w zakresie wymaganym przez rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tj. Dz. U. z 2018 poz. 757). W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym stosowano te same zasady polityki rachunkowości oraz zasady metod obliczeniowych, co w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym.

2. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

2.1. Stan Grupy Kapitałowej VOTUM na dzień 1 stycznia 2018 oraz zmiany w powiązaniach organizacyjnych, w tym zmiany, jakie nastąpiły po dniu 30 czerwca 2018 roku.

Na dzień 1 stycznia 2018 roku struktura Grupy Kapitałowej VOTUM wyglądała następująco:

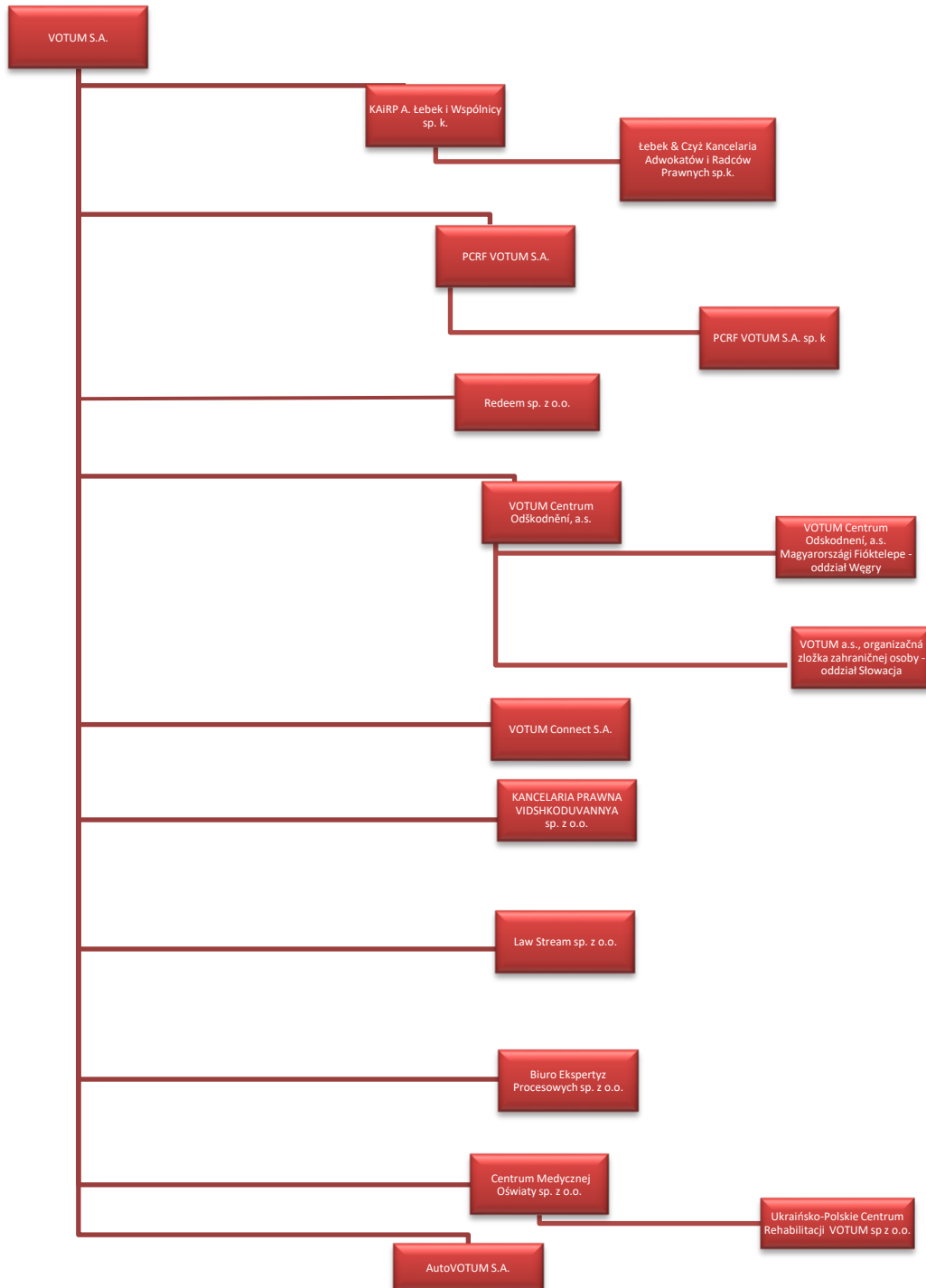

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

W okresie od 1 stycznia 2018 roku do 30 czerwca 2018 roku w Grupie Kapitałowej nastąpiły zmiany:

- nabycie 12% udziałów w Spółce Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o. i zmiana nazwy na Law Stream sp. z o.o.,
- podjęcie uchwały o zakończeniu działalności spółki Łebek & Czyż Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych sp. k.,
- nabycie 100% udziałów w spółce Redeem sp. z o.o.,
- nabycie 10% akcji spółki VOTUM Connect S.A.

Na dzień sporządzenia niniejszego Sprawozdania struktura Grupy Kapitałowej wygląda następująco:

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

Tabela 1. Ogólne informacje o spółce zależnej Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i Wspólnicy sp. k. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i Wspólnicy spółka komandytowa
Siedziba:	Wrocław
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Działalność prawnicza
Organ rejestrowy:	Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Charakter dominacji:	Spółka zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Suma komandytowa:	65 000 PLN
Udział Emitenta w zyskach i stratach spółki zależnej	98% udziału w zyskach i stratach do wartości sumy komandytowej

Tabela 2. Ogólne informacje o spółce zależnej VOTUM Centrum Odškodnění, a.s. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	VOTUM Centrum Odškodnění, a.s.
Siedziba:	Brno
Kraj siedziby:	Czechy
Przedmiot działalności:	Usługi odszkodowawcze
Organ rejestrowy:	Obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Brně oddal B, Vložka 5987
Charakter dominacji:	Spółka zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	829 800 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	100%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	100%

Tabela 3. Ogólne informacje o spółce zależnej Kancelaria Prawna VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	KANCELARIA PRAWNA VIDSHKODUVANNYA spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba:	Lwów
Kraj siedziby:	Ukraina
Przedmiot działalności:	Usługi odszkodowawcze
Charakter dominacji:	Spółka zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	4 574,40 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	99%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	99%

Tabela 4. Ogólne informacje o spółce zależnej PCRf VOTUM S.A. sp. k. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. spółka komandytowa
Siedziba:	Kraków
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Usługi rehabilitacyjne
Organ rejestrowy:	Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Charakter dominacji:	Spółka zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	100 000 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	1% VOTUM S.A., 99% PCRf S.A.
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	1% VOTUM S.A., 99% PCRf S.A.

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

Tabela 5. Ogólne informacje o spółce Ukraińsko-Polskie Centrum Rehabilitacji VOTUM sp. z o.o. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	Ukraińsko-Polskie Centrum Rehabilitacji VOTUM spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba:	Lwów
Kraj siedziby:	Ukraina
Przedmiot działalności:	Usługi rehabilitacyjne
Charakter dominacji:	Zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	848,50 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	100% Centrum Medycznej Oświaty sp. z o.o.
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	100% Centrum Medycznej Oświaty sp. z o.o.

Tabela 6. Ogólne informacje o spółce zależnej PCRf VOTUM S.A. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki	Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM Spółka Akcyjna
Siedziba:	Kraków
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Usługi rehabilitacyjne, najem i obsługa nieruchomości
Organ rejestrowy:	Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Charakter dominacji:	Spółka zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	5 000 000 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	96%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	96%

Tabela 7. Ogólne informacje o spółce zależnej VOTUM Connect S.A. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	VOTUM Connect Spółka Akcyjna
Siedziba:	Promna Kolonia
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Usługi marketingowe
Charakter dominacji:	Spółka zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	100 000 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	100%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	100%

Tabela 8. Ogólne informacje o spółce zależnej Law Stream sp. z o.o. * (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	Law Stream spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba:	Wrocław
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Usługi technologiczne
Charakter dominacji:	Zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	83 300 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	100%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	100%

* wcześniej Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o.

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

Tabela 9. Ogólne informacje o spółce zależnej Biuro Ekspertyz Procesowych sp. z o.o. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	Biuro Ekspertyz Procesowych spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba:	Wrocław
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Ekspertyzy specjalistyczne
Charakter dominacji:	Zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	50 000 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	85%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	85%

Tabela 10. Ogólne informacje o spółce AutoVOTUM S.A.* (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	AutoVOTUM Spółka Akcyjna
Siedziba:	Wrocław
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Wynajem i dzierżawa samochodów osobowych
Charakter dominacji:	Zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	4 770 000 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	100%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	100%

* wcześniej Multizakupy S.A.

Tabela 11. Ogólne informacje o spółce Redeem sp. z o.o. (dane na dzień 30 czerwca 2018 roku)

Nazwa jednostki:	Redeem spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba:	Wrocław
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Usługi windykacyjne
Charakter dominacji:	Zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	1 000 000 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	100%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	100%

Tabela 12. Ogólne informacje o spółce zależnej Centrum Medycznej Oświaty sp. z o.o. (dane na dzień 30 czerwca 2018)

Nazwa jednostki:	Centrum Medycznej Oświaty spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba:	Lwów
Kraj siedziby:	Ukraina
Przedmiot działalności:	Usługi szkoleniowe
Charakter dominacji:	Spółka zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Kapitał zakładowy:	62 296 PLN
Udział Emitenta w kapitale zakładowym spółki zależnej	55%
Udział Emitenta w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu spółki zależnej	55%

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

Tabela 13. Ogólne informacje o spółce zależnej Łebek & Czyż Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych sp.k. (dane na dzień 30 czerwca 2018)

Nazwa jednostki:	Łebek & Czyż Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych spółka komandytowa
Siedziba:	Wałbrzych
Kraj siedziby:	Polska
Przedmiot działalności:	Działalność prawnicza
Organ rejestrowy:	Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Charakter dominacji:	Spółka zależna
Metoda konsolidacji:	Pełna
Suma komandytowa:	50 000 PLN
Udział Emitenta w zyskach i stratach spółki zależnej	98% udziału w zyskach i stratach do wartości sumy komandytowej

2.2. Kapitał zakładowy VOTUM S.A.

Przez cały okres sprawozdawczy, tj. od 1 stycznia 2018 do dnia publikacji Sprawozdania kapitał zakładowy Spółki wynosił 1 200 000 PLN i dzielił się na 12 000 000 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 0,10 PLN każda, w tym:

- 10 000 000 akcji serii A,
- 2 000 000 akcji serii B

Struktura akcjonariatu na dzień 1 stycznia 2018 roku

Akcjonariusz	Liczba akcji (szt.)	Wartość akcji (w zł)	Udział w kapitale zakładowym%	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (%)
Andrzej Dadełto (łącznie)	6 450 000	645 000,00	53,75%	6 450 000	53,75%
Andrzej Dadełto – bezpośrednio	700 000	70 000,00	5,83%	700 000	5,83%
DSA Financial Group SA	5 750 000	575 000,00	47,92%	5 750 000	47,92%
Altus TFI S.A.	629 596	62 959,60	5,25%	629 596	5,25%
Quercus TFI S.A.	1 461 223	146 122,30	12,18%	1 461 223	12,18%
Pozostali akcjonariusze	3 459 181	345 918,10	28,82%	3 459 181	28,82%

W wyniku transakcji zawartych w okresie bilansowym, w tym:

- zbycie akcji przez Quercus TFI S.A.,
- nabycie akcji przez Copernicus Capital TFI S.A.

struktura akcjonariatu na dzień 30 czerwca 2018 roku wygląda następująco:

Struktura akcjonariatu na dzień 30 czerwca 2018 roku

Akcjonariusz	Liczba akcji (szt.)	Wartość akcji (w zł)	Udział w kapitale zakładowym%	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (%)
Andrzej Dadełto (łącznie)	6 450 000	645 000,00	53,75%	6 450 000	53,75%
Andrzej Dadełto – bezpośrednio	700 000	70 000,00	5,83%	700 000	5,83%
DSA Financial Group SA	5 750 000	575 000,00	47,92%	5 750 000	47,92%
Altus TFI S.A.	629 596	62 959,60	5,25%	629 596	5,25%
Quercus TFI S.A.	1 195 460	119 546,00	9,96%	1 195 460	9,96%
Copernicus Capital TFI S.A.	671 654	67 165,40	5,60%	671 654	5,60%
Pozostali akcjonariusze	3 053 290	305 329,00	25,44%	3 053 290	25,44%

W okresie od zakończenia II kwartału 2018 roku do dnia publikacji niniejszego Sprawozdania miały miejsce dalsze transakcje, które wpłynęły na strukturę akcjonariatu:

- Nabycia akcji przez DSA Financial Group S.A.

W związku z tym na dzień publikacji Sprawozdania struktura akcjonariatu wygląda następująco:

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

Struktura akcjonariatu na dzień publikacji sprawozdania

Akcjonariusz	Liczba akcji (szt.)	Wartość akcji (w zł)	Udział w kapitale zakładowym%	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (%)
Andrzej Dadełto (łącznie)	6 463 000	646 300,00	53,86%	6 463 000	53,86%
Andrzej Dadełto – bezpośrednio	700 000	70 000,00	5,83%	700 000	5,83%
DSA Financial Group SA	5 763 000	576 300,00	48,03%	5 763 000	48,03%
Altus TFI S.A.	629 596	62 959,60	5,25%	629 596	5,25%
Quercus TFI S.A.	1 195 460	119 546,00	9,96%	1 195 460	9,96%
Copernicus Capital TFI S.A.	671 654	67 165,40	5,60%	671 654	5,60%
Pozostali akcjonariusze	3 040 290	304 029,00	25,33%	3 040 290	25,33%

3. SYTUACJA OPERACYJNA

3.1. Profil działalności spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

3.1.1 Usługi związane z procesem uzyskiwania świadczeń

VOTUM S.A.

VOTUM S.A. jest jednym z największych na polskim rynku podmiotów oferującym kompleksową pomoc w sprawach odszkodowawczych. Działalność Spółki koncentruje się na trzech kluczowych obszarach dochodzenia roszczeń, tj. szkody osobowe, szkody w mieniu oraz dochodzenie roszczeń wynikających z umów bankowych.

Pierwszy z wymienionych segmentów działalności obejmuje dochodzenie roszczeń za doznane w wyniku wypadku komunikacyjnego, przy pracy i w rolnictwie obrażenia ciała. W tym obszarze Spółka reprezentuje osoby poszkodowane przed podmiotami zobowiązanymi, dochodząc na ich rzecz zadośćuczynienia, zwrotu poniesionych kosztów oraz rent, w przypadku wystąpienia podstaw do ich dochodzenia. W tym zakresie Spółka realizuje także program dedykowany osobom najczęściej poszkodowanym pod nazwą „Pierwsze kroki”, w ramach którego oferuje wsparcie w procesie zaopatrzenia ortopedycznego, dostosowania mieszkania i pojazdu do potrzeb osoby niepełnosprawnej, a także przekwalifikowania zawodowego i aktywizacji społecznej.

W ramach obszaru dochodzenia roszczeń za szkody osobowe, Spółka reprezentuje także osoby uprawnione dochodzące roszczeń związanych ze stratą osoby najbliższej – zarówno z tytułu naruszenia dobra osobistego w postaci zerwania więzi rodzinnej – w odniesieniu do zdarzeń śmiertelnych sprzed 03.08.2008 r., jak i w przypadku śmierci osoby bliskiej po tej dacie. Spółka dochodzi także pozostałych roszczeń należnych osobom uprawnionym, w tym odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej oraz zwrotu kosztów pogrzebu i renty alimentacyjnej.

Ostatni segment obsługiwanych spraw w ramach obszaru szkód osobowych odnosi się do roszczeń z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie więzi rodzinnej osób bliskich najczęściej poszkodowanych.

Drugi obszar działań koncentruje się na dochodzeniu roszczeń za szkody na mieniu, w tym za szkody w pojazdach realizowane przede wszystkim w oparciu o cesje wierzytelności należne poszkodowanym. W tym segmencie działania Spółki odnoszą się zarówno do dochodzenia roszczeń należnych z tytułu szkody w pojeździe, jak i utraty jego wartości handlowej. W ramach tego obszaru Spółka obsługuje również sprawy obejmujące szkody na mieniu innym niż pojazdy, w tym z zakresu zużycia technicznego nieruchomości.

Nowym segmentem działań Spółki jest reprezentacja klientów, dochodzących roszczeń z tytułu zawarcia umów kredytowych denominowanych lub waloryzowanych do waluty obcej, zarówno w zakresie nadpłaconych rat, jak i ubezpieczenia niskiego wkładu.

VOTUM Centrum Odškodnění, a.s.

Spółka zależna VOTUM Centrum Odškodnění, a.s. jest podmiotem oferującym kompleksową pomoc w sprawach odszkodowawczych na rynku czeskim. Posiada ona także oddziały na rynku słowackim oraz węgierskim.

Kancelaria Prawna VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o.

Spółka zależna Kancelaria Prawna VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o. jest podmiotem oferującym kompleksową pomoc w sprawach odszkodowawczych na rynku ukraińskim.

3.1.2 Usługi prawnicze

Kancelaria Adwokatów i Radców Prawych A. Łebek i Wspólnicy sp. k.

Kancelaria oferuje swoje usługi klientom indywidualnym, koncentrując się w szczególności na dochodzeniu roszczeń wynikających z deliktów komunikacyjnych. Głównym obszarem działalności kancelarii jest sądowe dochodzenie roszczeń w sprawach szkód osobowych, a także szkód w mieniu, w tym w pojazdach i nieruchomościach. Nowym segmentem świadczonych przez kancelarię usług jest obsługa roszczeń z umów bankowych obejmująca w szczególności kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej, a także związane z nim ubezpieczenie niskiego wkładu. Istotnym obszarem działalności kancelarii jest również reprezentacja klientów w postępowaniach karnych, w tym na etapie przygotowawczym. Spółka prowadzi również obsługę spraw z zakresu prawa osobowego, dochodzenia należności, a także obsługuje sprawy z zakresu prawa handlowego czy konkurencji i konsumentów.

Łebek & Czyż Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych sp.k.

Spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej. Spółka przestała istnieć z chwilą wykreślenia jej z KRS. Na dzień publikacji sprawozdania Spółka nie została wykreślona z rejestru KRS.

3.1.3 Usługi rehabilitacyjne

Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. spółka komandytowa

Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. spółka komandytowa (dalej: PCRF, klinika) prowadzi działalność polegającą na niesieniu pomocy osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych oraz z innymi schorzeniami i urazami. Ze względu na deficyt rynkowy podmiotów specjalizujących się w rehabilitacji schorzeń neurologicznych, placówka kładzie szczególny nacisk na tę właśnie dziedzinę.

Ośrodek specjalizuje się w rehabilitacji osób:

- po złamaniach kończyn lub kręgosłupa,
- po urazach mózgowo-czaszkowych,
- po przebytych udarach,
- z problemami neurologicznymi,
- posiadających problem z pokonywaniem barier architektonicznych,
- ze skrzywieniem kręgosłupa lub wadami postawy.

W roku 2017 PCRF stworzyło unikatową usługę na rynku polskim skierowaną do pacjentów w bardzo ciężkim stanie przyjmowanych bezpośrednio z Oddziałów Intensywnej Terapii.

Jednocześnie dzięki wejściu w życie w roku 2017 ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, której głównym celem jest uregulowanie rynku fizjoterapeutycznego w Polsce, PCRF zaczyna rozwijać kolejną gałąź fizjoterapii ambulatoryjnej i domowej. W drugiej połowie roku 2017 klinika zwiększyła zatrudnienie fizjoterapeutów i podpisała kilkanaście umów z podmiotami zewnętrznymi świadczącymi szeroką usługę medyczną i fizjoterapeutyczną na terenie całego kraju. Umożliwia to pacjentom przebywającym na turnusie w PCRF, kontynuowanie rehabilitacji prowadzonej przez PCRF również w miejscu zamieszkania.

Na początku roku 2018 PCRF podpisało umowę z Mazowieckim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej - rehabilitacji leczniczej (leczenia dorosłych chorych ze śpiączką).

Ukraińsko-Polskie Centrum Rehabilitacji VOTUM sp. z o.o.

Ukraińsko-Polskie Centrum Rehabilitacji VOTUM sp. z o.o. z siedzibą we Lwowie zajmuje się świadczeniem usług analogicznych do zadań Polskiego Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. spółka komandytowa na terenie Ukrainy.

3.1.4 Usługi administracyjne, najem i obsługa nieruchomości

Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A.

W efekcie powołania w dniu 31 listopada 2012 r. spółki pod nazwą Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. spółka komandytowa nastąpiła zmiana profilu działalności Polskiego Centrum Rehabilitacji VOTUM S.A. Obecny zadaniem spółki jest zarządzanie, administracja i utrzymanie nieruchomości położonej w Krakowie przy ulicy Golikówka 6. Budynek ten w latach 2012-2013 został powiększony o dodatkowe skrzydło, dzięki czemu można było rozwinąć działalność rehabilitacyjną na większą skalę.

3.1.5 Usługi marketingowe

VOTUM Connect S.A.

Celem spółki jest budowanie nowych kanałów docierania do klientów z usługami Grupy Kapitałowej VOTUM. W swojej działalności spółka wykorzystuje między innymi telemarketing i Internet, co pozwala na przyspieszenie procesu obsługi klienta przy jednoczesnym zwiększeniu dostępności i jakości usług świadczonych przez spółki GK VOTUM.

3.1.6 Usługi eksperckie

Biuro Ekspertyz Procesowych sp. z o.o.

Spółka powstała w odpowiedzi na zmiany w prawie, które weszły w życie z początkiem lipca 2015 roku. Obecnie, w zdecydowanej większości spraw, sędziowie wydają wyroki nie w oparciu o własne ustalenia, lecz o materiał dostarczony tylko i wyłącznie przez obie strony sporu. Oznacza to, że szansę na wygranie procesu zwiększa strona, która będzie aktywniejsza w

prowadzeniu sporu oraz znajdowaniu i podnoszeniu argumentów wraz z dowodami na ich poparcie. Może to nastąpić w szczególności poprzez składanie prywatnych ekspertyz, które stały się pełnoprawnym dowodem w sprawie.

Biuro Ekspertyz Procesowych zatrudnia i współpracuje z osobami posiadającymi specjalistyczną wiedzę, jak również bogate doświadczenie zawodowe, osobami uznanymi za ekspertów w zakresie swojej działalności, których opinie – zarówno na etapie postępowania polubownego jak i procesowego – mają znaczenie dla podejmowanych rozstrzygnięć.

3.1.7 Usługi najmu samochodu

AutoVOTUM S.A.

Spółka specjalizuje się w bezgotówkowym wynajmie samochodów zastępczych z OC sprawcy oraz najmie krótkoterminowym aut osobowych i dostawczych. Podmiot powstał w związku z rosnącym zapotrzebowaniem na profesjonalną obsługę powypadkową i realizację usług o wysokim standardzie, jakiego wymagają osoby poszkodowane w wypadkach. Spółka zapewnia samochody zastępcze tej samej klasy, co uszkodzone pojazdy na cały okres naprawy lub do czasu wypłaty odszkodowania. Klienci mają do dyspozycji flotę nowych aut dostępnych w opcji door-to-door z odpowiednim pakietem ubezpieczeń.

3.1.8 Usługi szkoleniowe

Centrum Medycznej Oświaty sp. z o.o.

Centrum Medycznej Oświaty spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wychodząc naprzeciw potrzebom rynku edukacyjnego w dziedzinie fizjoterapii na Ukrainie przyjęła na siebie zadanie polegające na organizacji specjalistycznych kursów, szkoleń i warsztatów. Oferta adresowana jest nie tylko do fizjoterapeutów, ale również lekarzy, pedagogów, psychologów i masażyistów.

3.1.9 Usługi windykacyjne

Redeem sp. z o.o.

Redeem sp. z o.o. oferuje kompleksową windykację należności na drodze prawnej, specjalizuje się w windykacji należności, która prowadzona jest w trzech etapach: postępowanie polubowne, postępowanie sądowe, postępowanie egzekucyjne.

Działania spółki obejmują cały zakres zarządzania wierzytelnościami, na który składają się:

- windykacja należności pieniężnych,
- kupno i sprzedaż wierzytelności,
- kompensaty,
- rozliczenia barterowe,
- monitoring płatności,
- wywiad gospodarczy.

3.1.10 Usługi technologiczne

Law Stream sp. z o.o. (dawniej Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o.)

Przedmiotem działalności spółki jest:

- tworzenie rozwiązań technologicznych w szczególności technologicznego zaplecza VOTUM S.A.,
- opracowanie i wdrożenie algorytmów do oceny przyjmowanych spraw i wspomagania procesu podejmowania decyzji o działaniach prawnych,
- opracowanie i wdrożenie algorytmów do optymalizacji procesu działań podejmowanych przez prawników po przyjęciu sprawy do prowadzenia,
- opracowanie aplikacji do wspartego algorytmem prawnym samodzielnego procesowania roszczenia przez konsumentów,
- opracowanie aplikacji do zarządzania dystrybucji LEAD'ami w sieciach sprzedaży ,
- wdrożenie nowych usług prawnych w obszarze konsumenckim.

W dniu 7 czerwca 2018 roku Zgromadzenie Wspólników spółki podjęło uchwałę o zmianie firmy z Biuro Ogólnopolskich Ankieterów Terenowych sp. z o.o. na Law Stream sp. z o.o. Zmiana nazwy spółki nastąpiła w dniu 8 sierpnia 2018 roku (z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS).

3.2. Otoczenie rynkowe

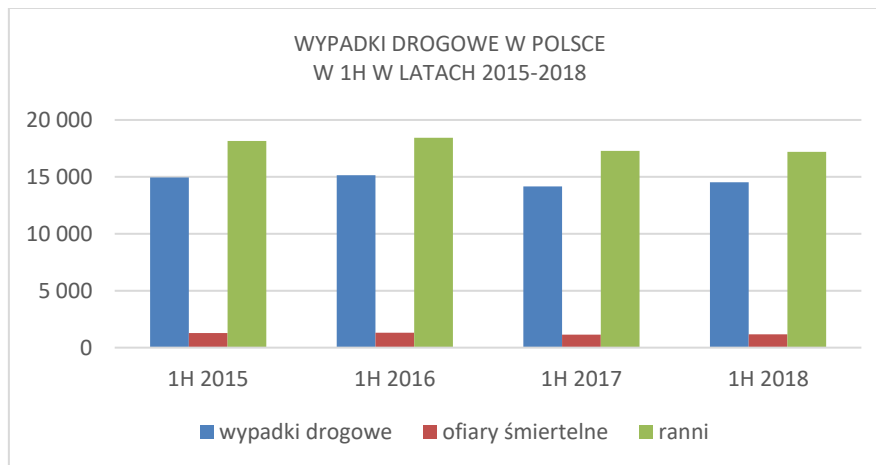
3.2.1 Zmiany legislacyjne w Polsce

Spółka jako członek izby gospodarczej zrzeszającej podmioty działające w branży doradztwa i pośrednictwa odszkodowawczego bierze obecnie udział w pracach dotyczących projektu ustawy o świadczeniu usług odszkodowawczych, której inicjatorem jest Senacka Komisja Budżetu i Finansów Publicznych. Projekt ustawy w obecnym kształcie przewiduje m.in. wprowadzenie nowego typu umowy nazwanej, stawki maksymalne, których wysokość ma być określona w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, objęcie doradców odszkodowawczych obowiązkowym ubezpieczeniem OC, a także zmodyfikowany termin na odstąpienie od umowy. Projekt w obecnym kształcie odnosi się wyłącznie do spraw odszkodowawczych dotyczących dochodzenia roszczeń z czynów niedozwolonych i obejmuje swoim zakresem dokonywanie na rzecz klienta czynności faktycznych lub prawnych związanych z dochodzeniem roszczeń odszkodowawczych od podmiotu obowiązującego do naprawienia szkody. Kilkanaście instytucji, w tym przedstawiciele władz publicznych, samorządów gospodarczych i zawodowych zgłosiło uwagi do projektu ustawy w zaproponowanym przez inicjatorów kształcie. Pierwsze czytanie projektu rozpoczęło się na wspólnym posiedzeniu Senackich Komisji: Ustawodawczej oraz Budżetu i Finansów Publicznych, jednak ze względu na ilość zgłoszonych uwag, dalsze procedowanie nad nim zaplanowano na wrzesień br. Obecnie trudno ocenić, jaka będzie finalna treść propozycji Senackiej Komisji, zważywszy na sporny charakter większości rozwiązań przewidzianych w projekcie. Spółka za pośrednictwem izby gospodarczej, której jest członkiem – założycielem – przedstawiła stanowisko krytyczne do projektu, obejmujące zarówno uwagi o charakterze ogólnym – odnoszącym się do wpływu tej regulacji na sytuację osób poszkodowanych, jak i szczegółowe obejmujące wątpliwości prawne związane z proponowanymi w projekcie rozwiązaniami. Z uwagi na dalsze prace nad projektem, na obecnym etapie rzetelna pełna ocena skutków regulacji nie jest możliwa, natomiast ewentualne ryzyka związane z przyjęciem rozwiązań zaproponowanych w projekcie przedstawiono w dalszej części sprawozdania.

3.2.2 Dane statystyczne dotyczące rynku odszkodowań w Polsce

Wypadki komunikacyjne

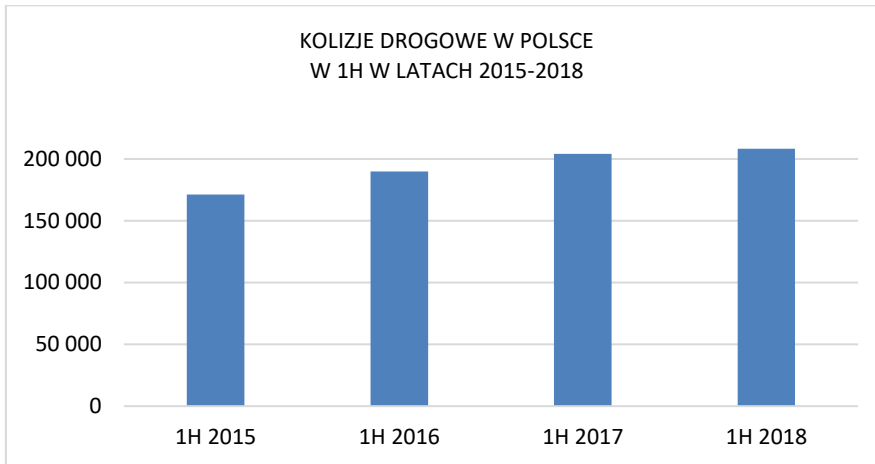
Według wstępnych danych Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji w pierwszym półroczu 2018 roku w Polsce nastąpił niewielki wzrost liczby zdarzeń drogowych w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. W wyniku wypadków drogowych w okresie styczeń-czerwiec 2018 śmierć poniosły 1 172 osoby (+2,8% w stosunku do pierwszego półrocza 2017), a 17 205 osób zostało rannych (-0,4% w porównaniu do okresu styczeń-czerwiec 2017). Ilość wszystkich zdarzeń drogowych wzrosła o 2,4%.

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/100256,Bezpieczenstwo-w-ruchu-drogowym-w-ujeciu-miesiecznym.html>

Kolizje drogowe

W pierwszej połowie 2018 roku w Polsce odnotowano 208 334 kolizje drogowe - w porównaniu do analogicznego okresu roku 2017, w którym zgłoszono 204 106 kolizji, liczba ta zwiększyła się o 4 228 (+2,1%). Tym samym ilość szkód w pojazdach powstałych w wyniku kolizji nie zmniejszyła się.

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/100256,Bezpieczenstwo-w-ruchu-drogowym-w-ujeciu-miesiecznym.html>

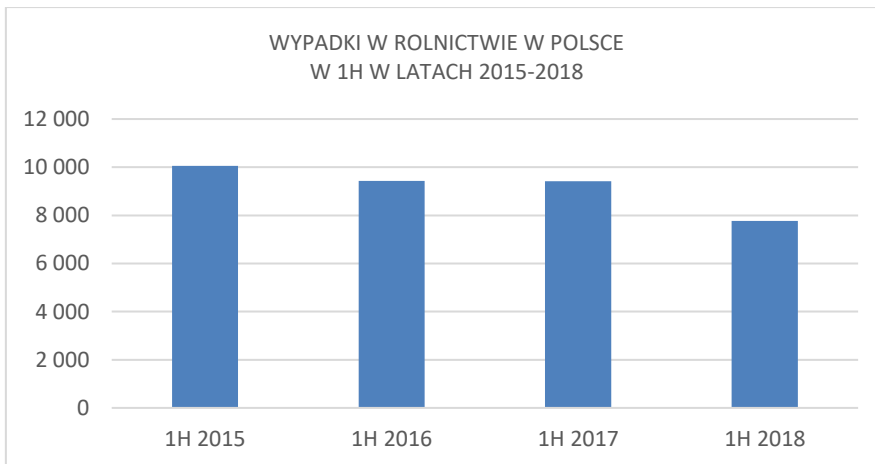
W roku 2015 weszły w życie wytyczne KNF dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych, w których KNF wskazuje sposób wyliczenia kosztów naprawy pojazdów. Wprowadzenie wytycznych KNF co do sposobu naliczania odszkodowania, na podstawie kosztorysu opracowanego przez ubezpieczyciela OC nie powinno pozostawiać ubezpieczycielom jakiegokolwiek wątpliwości. Zaobserwować można jednak, że zaniżenie wysokości odszkodowania wypłaconego na podstawie kosztorysu wykonanego przez ubezpieczyciela sprawcy szkody jest na takim samym poziomie jak przed wprowadzeniem w życie wytycznych KNF.

W listopadzie 2017 r. pracownicy Biura Ekspertyz Procesowych sp. z o. o., spółki zależnej od VOTUM S.A., wykonali analizę dotyczącą zaniżania odszkodowania w rozliczeniu kosztorysowym. Analizę przeprowadzono w zakresie szkód „naprawialnych”. Analiza wskazuje jednoznacznie, że ubezpieczyciele OC nie uwzględniają wytycznych KNF przy kosztorysowym naliczaniu odszkodowania za szkodę w pojeździe.

Biorąc pod uwagę postępowanie ubezpieczycieli OC przy kosztorysowym ustalaniu wysokości odszkodowania VOTUM S.A. dostrzega bardzo duży potencjał w segmencie szkód rzeczowych.

Wypadki w rolnictwie

Zgodnie z danymi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w I półroczu 2018 w Polsce zgłoszono 7 768 zdarzeń wypadkowych – o 1 643 (17,5%) mniej niż w I półroczu roku poprzedniego.

Źródło:

https://www.krus.gov.pl/fileadmin/moje_dokumenty/dokumenty/prewencja/statystyki/2018/Komunikat_o_wypadkach_w_I_polroczu_2018.pdf

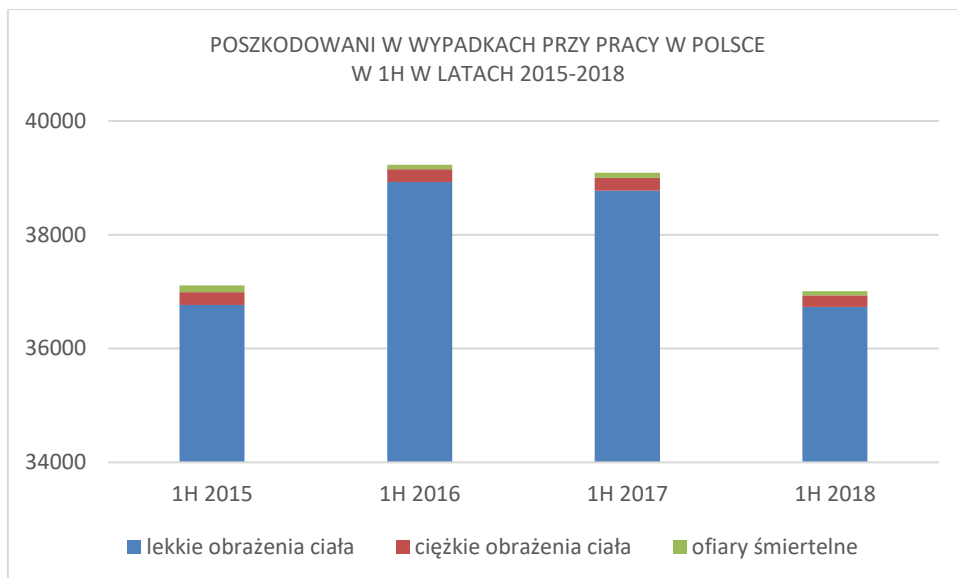
Zakończono postępowanie w sprawie realizacji 9 014 wniosków o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci, spowodowanej wypadkiem przy pracy rolniczej. Za wypadki przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uznano 8 247 zdarzeń.

Zgłoszono 217 wniosków o jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej, tj. o 1 (0,5%) mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Wydano 156 decyzji przyznających odszkodowanie. W porównaniu do I półroczu ubiegłego roku odnotowano spadek o 9 (5,4%) liczby decyzji przyznających jednorazowe odszkodowanie.

Wypadki przy pracy

Według danych GUS w I półroczu 2018 roku liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy w Polsce wyniosła ogółem 37 007 osób i była o 5,34% mniejsza niż w ubiegłym roku. Zmalała również liczba poszkodowanych przypadająca na 1 000 osób pracujących (tzw. wskaźnik wypadkowości) z 3,07 w I półroczu 2017 roku do 2,81 w I półroczu 2018 roku

Spośród 37 007 poszkodowanych ogółem, 36 732 osoby uległy wypadkom przy pracy ze skutkiem lekkim (tj. o 5,28% mniej niż przed rokiem), 202 osoby – wypadkom z ciężkimi obrażeniami ciała (analogicznie o 9,01% mniej), wypadkom śmiertelnym – 73 osoby (o 21,51% mniej niż I półroczu 2017 roku).

Źródło: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/warunki-pracy-wypadki-przy-pracy/wypadki-przy-pracy-w-pierwszym-polroczu-2018-roku-dane-wstepne-,3,32.html>

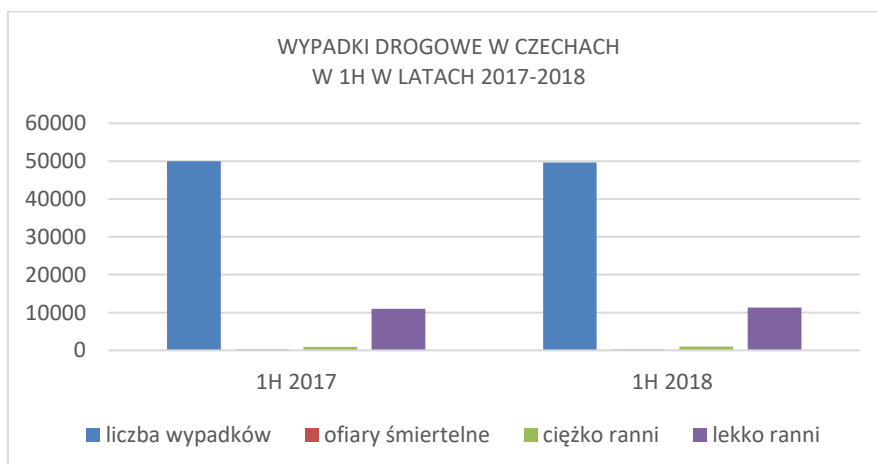
Wysokość wypłaconych odszkodowań z OC

Zgodnie z danymi Komisji Nadzoru Finansowego w grupie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych (grupa 10.) w I kwartale 2018 roku w Polsce miał miejsce wzrost wypłat w grupie 10 (OC komunikacyjne) o 2,91% z poziomu 2,23 mld zł do 2,29 mld zł.

3.2.3 Dane statystyczne dotyczące rynku odszkodowań w Czechach

W pierwszym półroczu 2018 roku w Czechach nastąpił niewielki spadek liczby zdarzeń drogowych w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. W wyniku wypadków drogowych w okresie styczeń-czerwiec 2018 śmierć poniosło 228 osób (-2,10% w stosunku do pierwszego półrocza 2017), 1 024 osoby zostały ciężko ranne (+7,5% w porównaniu do okresu styczeń-czerwiec 2017), 11 326 osób odniosło lekkie obrażenia (+3,2% w porównaniu do pierwszego półrocza 2017).

Ilość wszystkich zdarzeń drogowych zmalała o 0,7%.

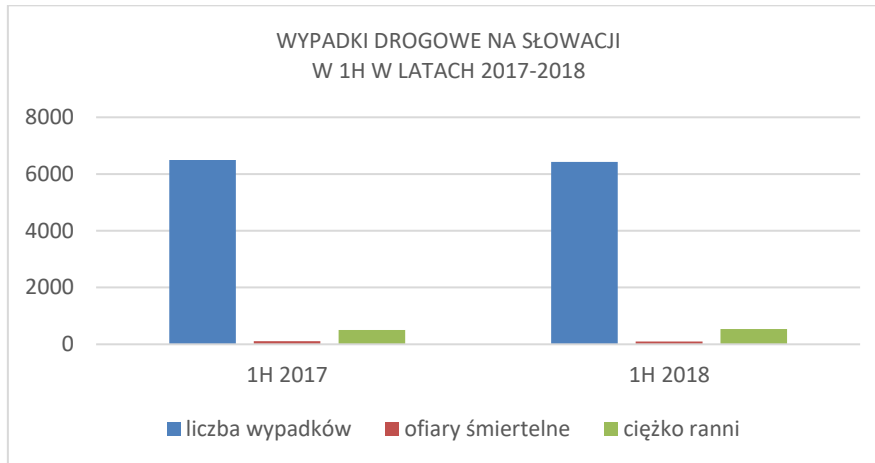

Źródło: <http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx>

3.2.4 Dane statystyczne dotyczące rynku odszkodowań na Słowacji

W pierwszym półroczu 2018 roku na Słowacji nastąpił nieznaczny spadek liczby zdarzeń drogowych w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. W wyniku wypadków drogowych w okresie styczeń-czerwiec 2018 śmierć poniosło 98 osób (-10,1% w stosunku do pierwszego półrocza 2017), 536 osób zostało ciężko rannych (+6,8% w porównaniu do okresu styczeń-czerwiec 2017).

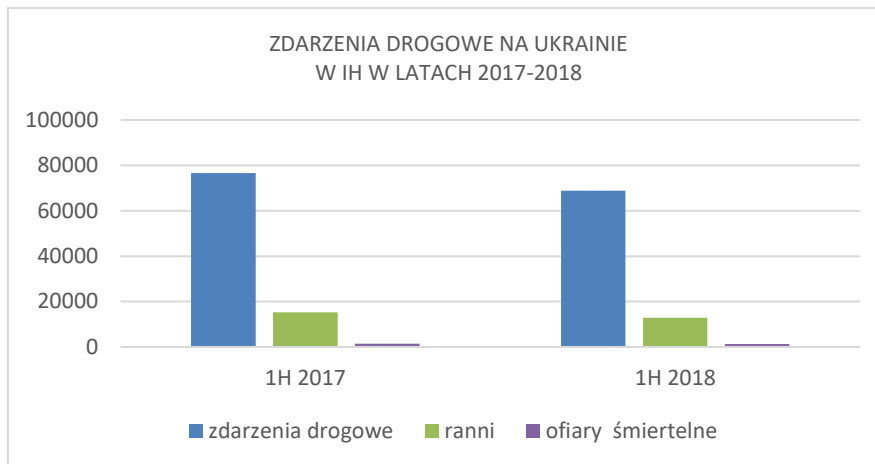
Ilość wszystkich zdarzeń drogowych zmalała o 1%.

Źródło: <https://www.minv.sk/?statisticke-ukazovatele-sluzby-dopravnej-policie>

3.2.5 Dane statystyczne dotyczące rynku odszkodowań na Ukrainie

Według danych Ukraińskiej Służby Ruchu Drogowego w I półroczu 2018 roku liczba zdarzeń drogowych na Ukrainie była o 10,24% mniejsza niż w I półroczu ubiegłego roku. Zmalała również liczba rannych (-15,88%) i ofiar śmiertelnych (-10,17%).

3.3. Grupa Kapitałowa VOTUM

3.3.1 Obszar działalności

Spółki Grupy Kapitałowej VOTUM działają na obszarze:

- Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Ukrainy – w zakresie usług odszkodowawczych
- Polski, Ukrainy – w zakresie usług rehabilitacyjnych
- Polski, Ukrainy – w zakresie usług prawniczych
- Polski – w zakresie usług najmu samochodów oraz zarządzania flotą samochodową
- Polski – w zakresie usług sporządzania ekspertyz

- Ukrainy – w zakresie usług szkoleniowych rehabilitacji
- Polski – w zakresie usług windykacyjnych
- Polski – w zakresie usług technologicznych

Zarząd Emitenta rozważa możliwość dalszej ekspansji w zakresie prowadzenia działalności odszkodowawczej

3.3.2 Wolumen spraw prowadzonych przez VOTUM S.A. oraz KAIRP A. Łebek i Wspólnicy sp. k.

W pierwszym półroczu 2018 roku w VOTUM S.A. zarejestrowano 10 145 spraw, co stanowi spadek o 5,05% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Jednocześnie Spółka odnotowała wzrost wartości prowadzonych na dzień 30 czerwca 2018 roku spraw o 37,31% w porównaniu do końca czerwca roku 2017.

Zwiększenie liczby prowadzonych na dzień 30 czerwca 2018 roku spraw spowodowane jest w dużej mierze znacznym wzrostem sprzedaży spraw bankowych wymagających wytoczenia powództwa, co z kolei przekłada się na dłuższy okres rotacji.

W przedstawionym okresie wzrosła również o 52,43% ilość zarejestrowanych w KAIRP A. Łebek i Wspólnicy sp. k. spraw. Łączna wartość wszystkich prowadzonych w KAIRP A. Łebek i Wspólnicy sp. k. spraw na koniec I półrocza 2018 wzrosła w porównaniu z I półroczem 2017 o 2,33%. Największy wzrost można odnotować w sprawach dotyczących cesji wierzytelności – tutaj wartość prowadzonych spraw na dzień 30 czerwca 2018 wzrosła o ponad 39% w porównaniu do końca analogicznego okresu roku poprzedniego.

Łączna wartość portfela spraw VOTUM S.A. i KAIRP A. Łebek i Wspólnicy sp. k. na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi 1 178 461 014 zł (w porównaniu do stanu na dzień 31 marca 2018 roku nastąpił spadek wartości portfela o 2,66%).

Liczba i wartość spraw prowadzonych przez VOTUM S.A. za pierwsze półrocze 2018 i 2017 roku oraz zmiana procentowa:

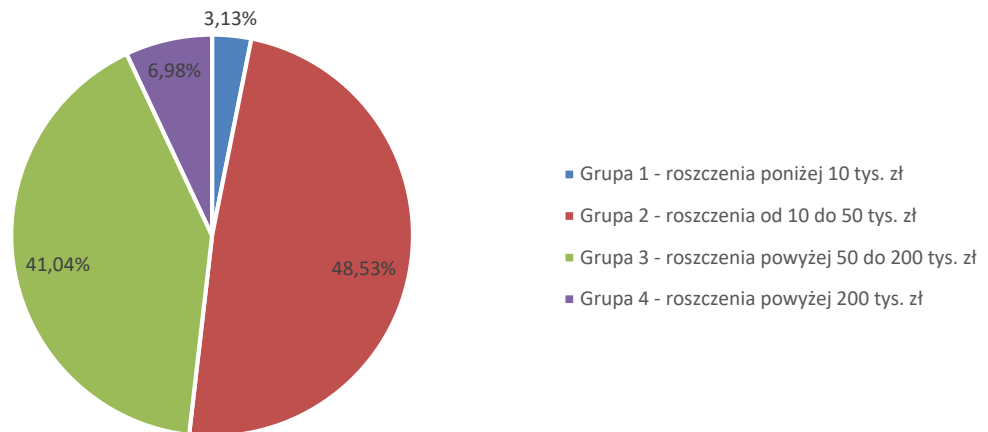
VOTUM S.A.	IH 2018	IH 2017	Zmiana %
Liczba zarejestrowanych spraw styczeń - czerwiec	10 145	10 685	-5,05%
Liczba spraw prowadzonych na dzień 30 czerwca	15 016	13 382	12,21%
Liczba spraw ze zgłoszonymi roszczeniami	9 520	8 328	14,31%
Łączna wartość wszystkich spraw na dzień 30 czerwca (w zł)	743 217 679	-	-
w tym:			
- wartość spraw, w których na dzień 30 czerwca zgłoszono roszczenia (w zł)	485 664 623	353 694 209	37,31%
- wartość spraw, w których na dzień 30 czerwca nie zgłoszono roszczeń (w zł)	257 553 055	-	-

Liczba i wartość spraw prowadzonych przez KAIRP A. Łebek i Wspólnicy sp. k. za pierwsze półrocze 2018 i 2017 roku oraz zmiana procentowa:

KAIRP A. Łebek i Wspólnicy sp. k.	IH 2018	IH 2017	Zmiana %
Liczba zarejestrowanych spraw styczeń - czerwiec	2 134	1 400	52,43%
Liczba spraw prowadzonych na dzień 30 czerwca	9 959	9 490	4,94%
Liczba spraw ze zgłoszonymi roszczeniami	9 520	8 328	14,31%
Łączna wartość prowadzonych spraw na dzień 30 czerwca (w zł)	435 243 335	425 352 161	2,33%
w tym:			
- wartość spraw odszkodowawczych (w zł)	420 611 245	414 846 054	1,39%
- wartość spraw cesji wierzytelności (w zł)	14 632 089	10 506 107	39,27%

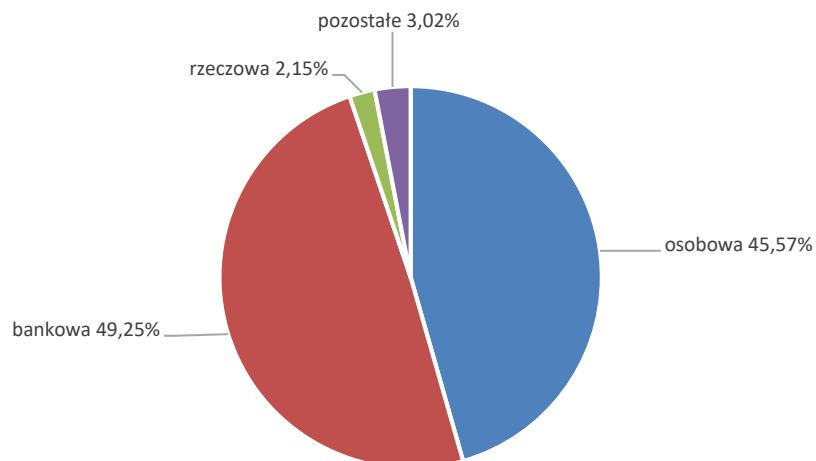
Wraz ze zwiększeniem wartości portfela spraw ulega poprawie jego struktura poprzez zwiększenie udziału spraw o wyższej rentowności:

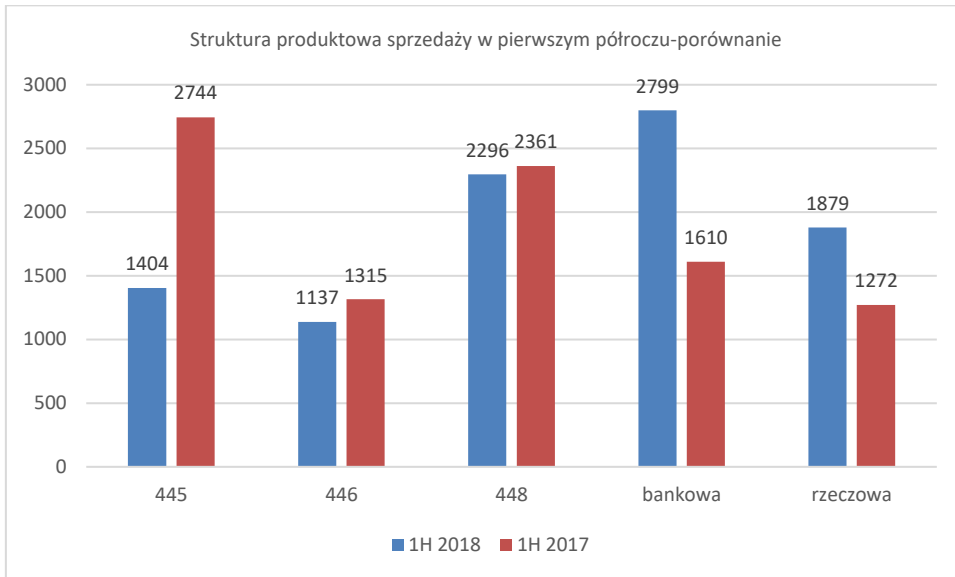
Portfel spraw VOTUM S.A. na 30 czerwca 2018 wg grup spraw

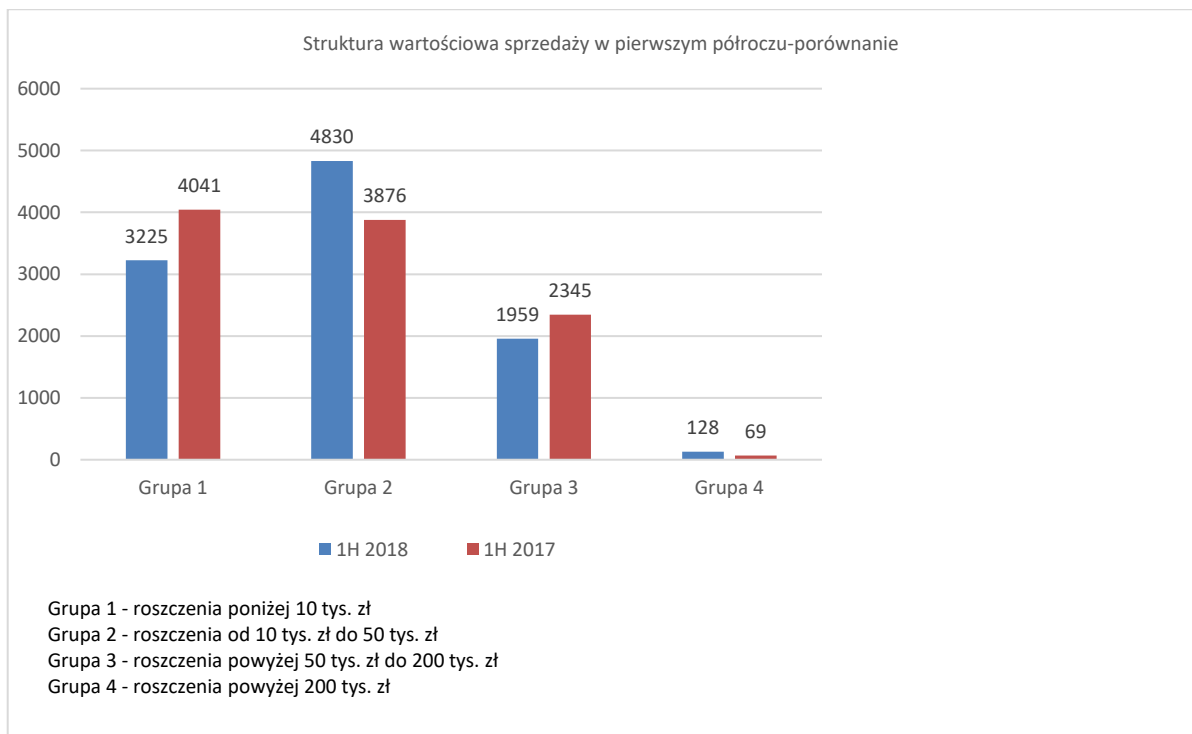
W pierwszym półroczu 2018 roku widoczny jest spadek ogólnej liczby spraw zarejestrowanych w VOTUM o 5% w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Jak wynika z przedstawionej analizy, największy udział nowych spraw w ogólnym portfelu można zaobserwować w segmencie obejmującym roszczenia wynikające z umów kredytu indeksowanego bądź denominowanego do waluty obcej w związku z zastosowaną przez bank konstrukcją indeksacji oraz ubezpieczeń z nią powiązanych (wzrost z 1610 w I półroczu 2017 do 2799 w I półroczu 2018). Jednocześnie zauważalny jest spadek ilości spraw obejmujących roszczenia wynikające z obrażeń ciała, co stanowi następstwo zaprzestania przyjmowania spraw z zakresu szkód osobowych o najniższym potencjale roszczeń począwszy od września 2017 roku. Zaangażowanie kapitałowe Spółki w nabycie portfela spraw obejmujących cesje wierzytelności przełożyło się na znaczący wzrost ilości spraw z tego segmentu w opisywanym półroczu (ponad 53%), a tym samym w kolejnych okresach należy oczekiwać zwiększonych przychodów związanych z ich realizacją.

Portfel spraw VOTUM S.A. na dzień 30 czerwca 2018 roku wg rodzajów spraw

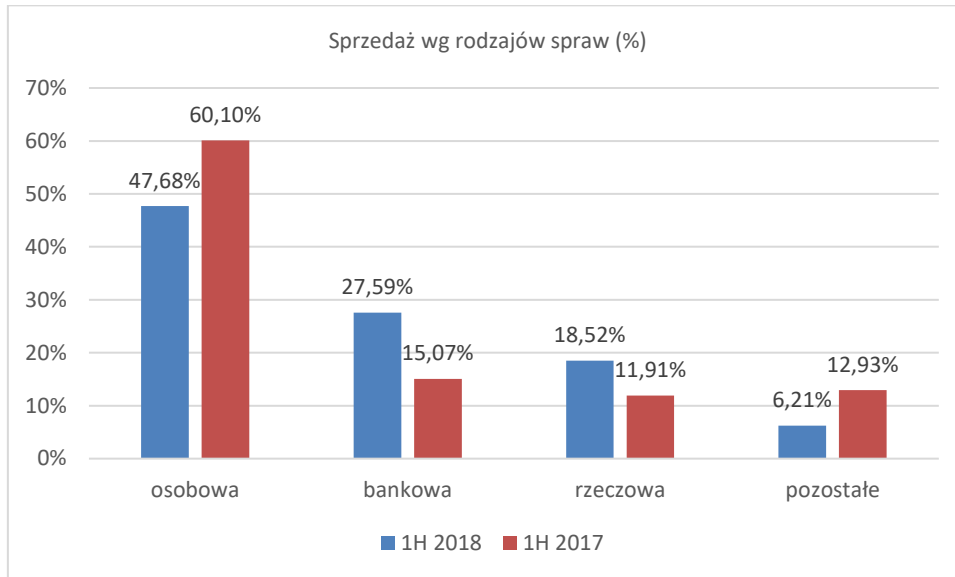

Analizując ilości spraw w porównywanych półroczach w podziale na grupy według wartości roszczeń, należy zauważyć pozytywną tendencję związaną ze spadkiem spraw o najniższym potencjale roszczeń i rentowności (o 20%) oraz wzrost spraw z Grupy 2 (o ponad 24%) i 4 (o ponad 85%). Wskazana tendencja wpływa na wzrost wartości całego portfela obsługiwanych spraw, co pozwala na prognozowanie zwiększonych przychodów Spółki w kolejnych okresach oraz ograniczenia kosztów ich obsługi.

Szczegółowa analiza sprzedaży pokazuje zmniejszenie udziału szkód osobowych w I półroczu 2018 w porównaniu do I półroczu 2017, przy jednoczesnym zwiększeniu udziału sprzedaży spraw bankowych oraz spraw rzeczowych:

3.3.3 Wolumen spraw prowadzonych przez VOTUM Centrum Odškodnění a.s.

W I półroczu 2018 roku usprawniono procesy obsługi w pionie sprzedaży oraz w obsłudze spraw prowadzonych w dziale odszkodowawczym, co wpłynęło na obniżenie kosztów działalności spółki. Dokonano przeglądu produktów będących w portfolio spółki rezygnując z prowadzenia tych najmniej rentownych, co w I półroczu 2018 roku skutkuje mniejszą ilością zarejestrowanych spraw przy zbliżonej wartości zgłoszonych roszczeń.

Liczba i wartość spraw prowadzonych przez VOTUM Centrum Odškodnění a.s. za pierwsze półrocze 2018 i 2017 roku oraz zmiana procentowa

VOTUM Centrum Odškodnění a.s.	1H 2018	1H 2017	Zmiana %
Liczba zarejestrowanych spraw styczeń-czerwiec	710	954	-26%
Liczba spraw prowadzonych na dzień 30 czerwca	3 015	3 221	-6%
Liczba spraw ze zgłoszonymi roszczeniami	1 940	2 037	-5%
Łączna wartość wszystkich spraw na dzień 30 czerwca (w zł), w tym:	100 826 451	107 378 910	-6%
- wartość spraw, w których na dzień 30 czerwca zgłoszono roszczenia	92 292 359	97 021 694	-5%
- wartość spraw, w których na dzień 30 czerwca nie zgłoszono roszczeń	8 534 092	10 357 216	-18%

3.3.4 Wolumen spraw prowadzonych przez Kancelarię Prawną VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o.

W pierwszym półroczu 2018 roku w Kancelarii Prawnej VIDSKODUVANNYA sp. z o.o. zarejestrowano 171 spraw, co stanowi wzrost o ponad 17% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Jednocześnie Spółka odnotowała wzrost ilości i wartości prowadzonych na dzień 30 czerwca 2018 roku spraw odpowiednio o 24,12% i 71,58% w porównaniu do końca czerwca roku 2017.

Liczba i wartość spraw prowadzonych przez Kancelarię Prawną VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o. za pierwsze półrocze 2018 i 2017 oraz zmiana procentowa

Kancelaria Prawna VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o.	1H 2018	1H 2017	Zmiana %
Liczba zarejestrowanych spraw styczeń-czerwiec	171	146	17,12%
Liczba spraw prowadzonych na dzień 30 czerwca	458	369	24,12%
Łączna wartość wszystkich spraw na dzień 30 czerwca (w zł)	4 831 057	2 815 588	71,58%

3.3.5 Usługi świadczone przez Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. sp. k.

W I półroczu 2018 roku klinika PCRF w Krakowie, dysponująca 30 łózkami, zanotowała obłożenie na poziomie powyżej 96% i jest to wzrost w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego o niemal 18%. Spośród wszystkich pacjentów stacjonarnych kliniki w Krakowie w pierwszym półroczu 2018 roku 16% stanowili klienci VOTUM S.A.

W pełni wykorzystywany jest również potencjał świadczenia usług ambulatoryjnych.

W dniu 1 kwietnia 2018 roku w Sawicach koło Warszawy rozpoczęto realizację kontraktu w ramach NFZ dla pacjentów w śpiączce. Placówka docelowo oferować będzie 26 łóżek z czego 10 miejsc przeznaczonych będzie dla pacjentów prowadzonych w ramach NFZ. Pozostałe miejsca w placówce będą realizowały usługi w formule komercyjnej, co wynika z pełnego zagospodarowania potencjału placówki w Krakowie i rosnącego popytu na kompleksową rehabilitację osób najciężiej poszkodowanych. Od momentu rozpoczęcia realizacji kontraktu sukcesywnie rośnie obłożenie kliniki w Sawicach (6,6% - kwiecień, 30,7% - maj, 55% - czerwiec, 59,5% - lipiec). Na koniec czerwca 2018 roku skumulowane wykorzystanie kontraktu z NFZ na rok 2018 wyniosło 10,3%, a na koniec lipca 16,9%.

3.3.6 Wolumen spraw prowadzonych przez Redeem sp. z o.o.

W pierwszym półroczu 2018 roku Redeem sp. z o.o. podpisała 8 cesji wierzytelności zawierających 41 pojedynczych wierzytelności, co stanowi wzrost o 51,85% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Jednocześnie Spółka odnotowała wzrost wartości prowadzonych na dzień 30 czerwca 2018 roku spraw o 11,44% w porównaniu do końca czerwca roku 2017.

3.3.7 Aktywne pozyskiwanie klientów, nowe kanały dystrybucji

VOTUM S.A. aktywnie pozyskuje klientów, zarówno poprzez własną sieć przedstawicieli, jak i poprzez spółki zależne specjalizujące się w docieraniu do potencjalnych klientów za pomocą kanałów komunikowania się na odległość oraz z wykorzystaniem technik i metod badań socjologicznych.

Pierwsza połowa 2018 roku to dalszy rozwój profesjonalnej sieci sprzedaży opartej na bazie klientów i narzędziach dostarczanych przez spółkę.

Jednocześnie Spółka ograniczyła wydatki marketingowe przeznaczane na udział w imprezach masowych, czy druk ulotek na rzecz partnerstwa ze spółką informatyczną umożliwiającą pozyskiwanie klientów przez Internet.

3.4. Istotne czynniki ryzyka

3.4.1 Ryzyko związane z otoczeniem prawnym, w którym działają podmioty grupy VOTUM

Spółka dostrzega w obecnym otoczeniu prawnym trzy zasadnicze ryzyka mogące mieć wpływ na wysokość osiągniętych przez Emitenta przychodów. Pierwszym z nich jest podjęcie przez Senacką Komisję Budżetu i Finansów Publicznych inicjatywy legislacyjnej w przedmiocie uregulowania branży doradztwa odszkodowawczego, drugim zapowiadane podjęcie prac nad nową instytucją prawną w postaci „powetowania” oraz wprowadzenie ustawowo określonych kwot zadośćuczynienia dla osób uprawnionych po śmierci poszkodowanego, a także potencjalne ryzyko związane z przewalutowaniem kredytów bankowych, w tym w szczególności udzielonych we franku szwajcarskim (CHF).

3.4.1.1. Ryzyko związane z regulacją działalności doradców odszkodowawczych

Spółka jako członek izby gospodarczej zrzeszającej podmioty działające w branży doradztwa i pośrednictwa odszkodowawczego bierze obecnie udział w pracach dotyczących projektu ustawy o świadczeniu usług odszkodowawczych (druk senacki nr 862, dalej: projekt), której inicjatorem jest Senacka Komisja Budżetu i Finansów Publicznych. Projekt przewiduje m.in. wprowadzenie nowego typu umowy nazwanej, stawki maksymalne, których wysokość ma być określona w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, przekazywanie świadczeń przyznanych przez podmiot zobowiązany bezpośrednio na rachunek klienta, objęcie doradców odszkodowawczych obowiązkowym ubezpieczeniem OC, a także zmodyfikowany termin na odstąpienie od umowy. Projekt w obecnym kształcie odnosi się wyłącznie do spraw odszkodowawczych dotyczących dochodzenia roszczeń z czynów niedozwolonych i obejmuje swoim zakresem dokonywanie na rzecz klienta czynności faktycznych lub prawnych związanych z dochodzeniem roszczeń od podmiotu obowiązującego do naprawienia szkody.

Kilkanaście instytucji, w tym przedstawiciele władz publicznych, samorządów gospodarczych i zawodowych zgłosiło uwagi do projektu ustawy w zaproponowanym przez inicjatorów kształcie. Pierwsze czytanie projektu rozpoczęło się na wspólnym posiedzeniu Senackich Komisji: Ustawodawczej oraz Budżetu i Finansów Publicznych, jednak ze względu na ilość zgłoszonych

uwag, dalsze procedowanie nad nim zaplanowano na wrzesień br. Obecnie trudno ocenić, jaka będzie finalna treść propozycji Senackiej Komisji, zważywszy na sporny charakter większości rozwiązań przewidzianych w projekcie. Spółka za pośrednictwem Izby Gospodarczej, której jest członkiem – założycielem, przedstawiła stanowisko krytyczne do projektu, obejmujące zarówno uwagi o charakterze ogólnym – odnoszącym się do wpływu tej regulacji na sytuację osób poszkodowanych, jak i szczegółowe dotyczące wątpliwości prawnych związanych z proponowanymi w projekcie rozwiązaniami.

3.4.1.1.1 Ryzyko wprowadzenia ceny maksymalnej

Projekt ustawy o świadczeniu usług w zakresie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przewiduje wprowadzenie stawek maksymalnych wynagrodzenia doradcy odszkodowawczego oraz wyłącznie wynagrodzenia ryczałtowego w przypadku dochodzenia roszczeń obejmujących zwrot kosztów leczenia lub świadczenia rentowe, których wysokość ma zostać określona w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości. Obecnie nie są znane wysokości stawek maksymalnych, jednak należy prognozować, że w przypadku ustalenia ich na relatywnie niskim poziomie, może to wpłynąć na rentowność prowadzenia spraw obejmujących roszczenia za szkody osobowe i tym samym spowodować spadek wolumenu sprzedaży w tym segmencie działalności. Izba Gospodarcza, której członkiem jest Spółka, przekazała projektodawcy opinię prawną przygotowaną przez niezależnego eksperta do spraw legislacji zatrudnionego w Biurze Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu RP, z której wynika, że wprowadzenie maksymalnych stawek wynagradzania doradców odszkodowawczych stanowi nieproporcjonalne ograniczenie konstytucyjnej wolności wykonywania zawodu (art. 65 ust. 1 Konstytucji RP) oraz wolności działalności gospodarczej (art. 22 Konstytucji RP). Ponadto, z uwagi na objęcie projektowaną regulacją również profesjonalnych pełnomocników, tj. adwokatów i radców prawnych wątpliwości budzi wzajemna relacja rozporządzeń dotyczących stawek minimalnych i możliwości zasądzenia ich wielokrotności oraz wysokości stawek określonych w rozporządzeniu do projektowanej ustawy. Emitent, uwzględniając ryzyko związane ze spadkiem rentowności w przypadku wprowadzenia stawek maksymalnych na nierynkowym poziomie, dywersyfikuje działalność poprzez równoległy rozwój oferty związanej z dochodzeniem roszczeń wynikających z umów kredytu bankowego w walucie obcej, jak również zwiększony wolumen zakupu pakietów wierzytelności obejmujących szkody w pojazdach, co w przypadku ewentualnego ograniczenia rentowności segmentu szkód osobowych, ze względu na wprowadzone regulacje, pozwoli na zminimalizowanie ryzyka spadku marży Emitenta. Istotnym obszarem działań w obszarze zapobiegania skutkom związanym z wprowadzeniem ceny maksymalnej jest rozwój w ramach Grupy Kapitałowej nowego obszaru usług opartych na nowoczesnych technologiach, umożliwiających poszkodowanym m.in. samodzielne wygenerowanie korespondencji i jej przekazanie do podmiotu zobowiązanego, do których projektowane regulacje nie będą miały zastosowania.

3.4.1.1.2 Ryzyko przekazywania środków na rachunki poszkodowanych

Jednym z postanowień zawartych w projekcie jest obowiązek przekazywania świadczeń odszkodowawczych przez podmioty zobowiązane bezpośrednio do rąk osoby poszkodowanej, z pominięciem pełnomocnika. W takim modelu wypłaty odszkodowania, doradca odszkodowawczy otrzymywałby wynagrodzenie dopiero po dokonaniu wpłaty na rachunek takiego przedsiębiorcy przez jego klienta. Wprowadzenie opisanych zasad współpracy może powodować zwiększone koszty Emitenta związane z koniecznością windykacji przysługujących mu należności w przypadku braku rozliczeń ze strony klientów. Koszty te mogą być związane zarówno z koniecznością zaangażowania osobowego i kapitałowego w proces odzyskiwania należnego wynagrodzenia, jak również pośrednio z koniecznością finansowania bieżącej działalności z kredytu obrotowego udzielonego przez bank z powodu braku dostatecznych środków wynikającego z nieuregulowanych przez klientów należności. Z uwagi na istniejące ryzyko, Spółka za pośrednictwem Polskiej Izby Doradców i Pośredników Odszkodowawczych, przychyliając się do propozycji przedstawionej przez Rzecznika Finansowego, postuluje w toku prac legislacyjnych wprowadzenie tzw. split payment, którego istota sprowadzałaby się do podziału odszkodowania przez podmiot zobowiązany, na podstawie odrębnego oświadczenia osoby dochodzącej roszczeń, na część należną doradcy odszkodowawczemu, która byłaby realizowana na jego rachunek oraz część należną poszkodowanemu – wypłacaną bezpośrednio do jego rąk. W celu zminimalizowania ryzyka, Spółka analizuje obecnie możliwe rozwiązania prawne i finansowe pozwalające na właściwe zabezpieczenie zapłaty wynagrodzenia przez klienta.

3.4.1.1.3 Ryzyko wprowadzenia obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej

Projekt zakłada również objęcie podmiotów działających w branży ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej. W ocenie Emitenta, proponowane rozwiązanie rodzi ryzyko powstania zależności pomiędzy podmiotami działającymi na rynku odszkodowawczym a udzielającymi ochrony zakładami ubezpieczeń, które mogłyby w sposób dowolny kształtować ceny takich ubezpieczeń, wpływając tym samym na sytuację finansową przedsiębiorców świadczących usługi odszkodowawcze. Spółka, za pośrednictwem Izby Gospodarczej, w toku prac zgłaszała swoje uwagi w tym zakresie, postulując wprowadzenie przez ustawodawcę mechanizmu szczegółowej kalkulacji wysokości ewentualnej składki. Jednocześnie Spółka formułowała również propozycje wprowadzenia do polskiego porządku prawnego nowego rodzaju towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, które umożliwiłoby utworzenie takiego podmiotu bez konieczności ponoszenia wysokich kosztów związanych z pokryciem kapitału zakładowego i mogłoby ubezpieczać swoich członków działających w branży doradztwa odszkodowawczego. Emitent zwracał przy tym uwagę na konieczność rozważenia zasadności takiego rozwiązania, wskazując na dotychczasowe doświadczenia w tym obszarze – Spółka od ośmiu lat jest objęta dobrowolnym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej na podstawie umowy

generalnej zawartej pomiędzy Polską Izbą Doradców i Pośredników Odszkodowawczych a jednym z zakładów ubezpieczeń, a przebieg tego ubezpieczenia ma charakter bezszkodowy. Emitent wskazywał również, że objęcie doradców odszkodowawczych ubezpieczeniem OC nie będzie gwarantowało zabezpieczenia środków klientów w przypadku upadłości tych podmiotów, a jednocześnie projekt ustawy nie przewiduje żadnych instrumentów kontroli spełnienia takiego obowiązku.

3.4.1.1.4 Ryzyko wydłużenia terminu na odstąpienie od umowy

Zgodnie z treścią projektu, postuluje się, żeby w przypadku, gdy umowę o dochodzenie roszczeń odszkodowawczych zawarto w okolicznościach ograniczających klientowi możliwość należytego prowadzenia swoich spraw, termin na odstąpienie od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, przewidziany w ustawie o prawach konsumenta, rozpoczął swój bieg od dnia, w którym te okoliczności ustały. W ocenie Emitenta, wprowadzenie takiej regulacji może rodzić ryzyko nieograniczonego czasem terminu na odstąpienie od umowy, wynikającego z użycia przez projektodawcę pojęć o charakterze niedookreślonym, które w ewentualnym sporze pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą byłyby trudne do wykazania. Ryzyko związane z wydłużeniem terminu do odstąpienia od umowy narusza, w ocenie Spółki, zasadę pewności obrotu gospodarczego, a w praktyce może wpłynąć na ryzyko obniżenia marży Emitenta wynikające z uznania umów z konsumentami za niezawarte, pomimo wykonania przez przedsiębiorcę znacznej części usługi, na co Spółka zwraca także uwagę w toku prac legislacyjnych.

3.4.1.2 Ryzyko związane z uregulowaniem instytucji zadośćuczynienia

Spółka analizuje prace dotyczące ewentualnej standaryzacji zadośćuczynień za śmierć, prognozując, że w przypadku ich wdrożenia do polskiego systemu prawnego, zmianie mogą ulec zasady wypłaty świadczeń w postępowaniach likwidacyjnych prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń. Należy oczekiwać, że wdrożenie określonych kwot należnych konkretnym grupom uprawnionych, spowoduje, że marża Emitenta może ulec zmniejszeniu w tych obszarach. Spółka podjęła działania zmierzające do zniwelowania ewentualnych skutków tych rozwiązań, poprzez wprowadzenie do oferty zapewnienia w ramach umowy z klientem pokrycia kosztów reprezentacji w karnym postępowaniu przygotowawczym, a także pokrycia kosztów pełnomocnika w sądowym postępowaniu cywilnym. Należy oczekiwać, że zapewnienie kompleksowej oferty spowoduje utrzymanie atrakcyjności oferty Emitenta, także w przypadku określenia kwot świadczeń wypłacanych w przypadku śmierci osoby bliskiej tak z uwagi na zakres świadczonych usług, jak i możliwość dochodzenia wyższych roszczeń na drodze postępowania sądowego, w ramach gwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu.

3.4.1.3 Ryzyko przewalutowania kredytów walutowych

W związku z rozwojem segmentu obsługi spraw dotyczących roszczeń wynikających z kredytów bankowych, Spółka analizuje również ewentualne prace legislacyjne obejmujące ten sektor działalności. Obecnie trwają prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (druk nr 1863).

Wskazany projekt ustawy przewiduje pomoc kredytobiorcom, którzy mają problemy z regularną spłatą swoich zobowiązań oraz zakłada możliwość „dobrowolnej restrukturyzacji” kredytu, która ma mieć zastosowanie w szczególności do kredytów indeksowanych/denominowanych. Dokonanie restrukturyzacji ma polegać na przewalutowaniu kredytów indeksowanych/denominowanych na kredyt złotowy, po średnim kursie NBP. Umowa o restrukturyzację, zgodnie z projektem, ma zawierać szereg informacji, w tym m.in. warunki oprocentowania, wysokość miesięcznej raty kapitałowo- odsetkowej czy całkowitą kwotę kapitału kredytu mieszkaniowego. Z treści dokumentów dotyczących przedmiotowej ustawy oraz wskazanych tam danych wynika, iż na koniec 2017 r., przy 498 tys. czynnych umowach kredytowych, z propozycją przewalutowania wystąpiło 363 kredytobiorców co stanowi mniej niż 1% aktywnych umów.

Powyższe dane oraz treść wskazanego projektu ustawy nie stanowią, w ocenie Emitenta, zagrożenia dla tego segmentu działalności Spółki, ponieważ nie przewidują systemowego uregulowania zagadnienia kredytów w walucie obcej – jak w przypadku Węgier, gdzie ustawowo wprowadzono przewalutowanie kredytów walutowych na kredyt w walucie węgierskiej. W ocenie polskiego ustawodawcy, takie rozwiązanie mogłoby stanowić zagrożenie dla sektora finansów publicznych, jak i sektora bankowego, co uniemożliwia kompleksowe rozwiązanie tego problemu.

Należy wskazać, że poza opisanym projektem, pojawiły się również inne dotyczące zagadnienia kredytów indeksowanych/denominowanych tj. druk nr 729 - Poselski projekt ustawy o restrukturyzacji kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska oraz o wprowadzeniu zakazu udzielania takich kredytów oraz druk nr 877- Poselski projekt ustawy o szczególnych zasadach restrukturyzacji walutowych kredytów mieszkaniowych w związku ze zmianą kursu walut obcych do waluty polskiej. Z uwagi jednak, iż wyżej wymienione projekty ustaw miały na celu kompleksowe lub systemowe rozwiązanie problemu umów kredytowych indeksowanych lub denominowanych, nie zostały one skierowane do dalszego procedowania na etapie procesu legislacyjnego, ze względu na prognozowane wysokie koszty wdrożenia i ryzyko zachwiania się systemu bankowo- finansowego.

Innym projektem odnoszącym się do zagadnienia kredytów walutowych był projekt ustawy zgłoszony przez Prezydenta tj. druk nr 811 -projekt ustawy o zasadach zwrotu niektórych należności wynikających z umów kredytu i pożyczki, który przewidywał zmniejszenie spreadu w umowach kredytowych oraz zwrot części kwot z tego tytułu, jednak nie został on skierowany do dalszych prac legislacyjnych.

Obecnie, w ocenie Emitenta, nie występują ryzyka legislacyjne w tym segmencie działalności, jednak Spółka na bieżąco śledzi inicjatywy w tym zakresie, w celu ewentualnego podjęcia działań zmierzających do zapobiegnięcia negatywnym skutków wdrożenia zmian.

3.4.2 Ryzyko niepowodzenia strategii Emitenta

Emitent w strategii swojego rozwoju przewiduje dywersyfikację działalności poprzez równoległy rozwój segmentu szkód rzeczowych oraz spraw obejmujących dochodzenie roszczeń z kredytu bankowego. Spółka planuje także m.in. dalsze umacnianie pozycji rynkowej w branży doradztwa odszkodowawczego, rozwój spółek zależnych prowadzących działalność na terenie Czech, Słowacji i Ukrainy, a także rozwój nowych kanałów pozyskania klientów. Dodatkowo w Grupie Kapitałowej Emitenta rozwijana jest działalność specjalistycznej placówki świadczącej usługi rehabilitacyjne.

Realizacja założeń strategii rozwoju Emitenta uzależniona jest od zdolności Spółki do adaptacji do zmiennych warunków panujących w branżach, w ramach których Spółka i podmioty od niej zależne prowadzą działalność. Do najważniejszych pozaprawnych czynników ryzyka wpływających na branżę doradztwa odszkodowawczego należy zmniejszanie się liczby wypadków drogowych oraz rosnąca konkurencyjność rynku wpływająca na obniżenie rentowności. Reakcją Grupy na to ryzyko jest dywersyfikacja oferty na trzy podstawowe segmenty: szkody osobowe i związana z ich obsługą kompleksowa oferta wsparcia dla osób najczęściej poszkodowanych realizowana w ramach programu „Pierwsze kroki”, szkody w pojazdach obsługiwane w szczególności w oparciu o nabywane przez Spółkę pakiety wierzytelności oraz obsługa spraw o dochodzenie roszczeń z kredytów bankowych oparta o nowy model wynagrodzenia ryczałtowego. Spółka, przyjmując strategię opartą na trzech filarach, dąży do ograniczenia ryzyka wynikającego zarówno ze zmian w otoczeniu prawnym, jak i czynników o charakterze zmiennym, jak liczba zdarzeń drogowych. Równoległe Emitent, wykorzystując rozwiązania oparte na nowych technologiach, dąży do ograniczenia kosztów związanych z pozyskaniem klientów i przedstawieniem oferty Spółki, zwiększając również swoją konkurencyjność na rynku. Spółka, w celu ograniczenia ryzyk związanych z niepowodzeniem założonej strategii, rozważa także poszerzenie oferty o usługi oparte na nowoczesnych rozwiązaniach informatycznych oraz związanych z posiadanymi przez kadrę kompetencjami merytorycznymi przy wykorzystaniu efektu skali.

3.4.3 Ryzyko obniżenia wypłat w postępowaniach przedsądowych

Działalność Emitenta opiera się o świadczenie usług w ramach podmiotu doradztwa odszkodowawczego, która zapewnia profesjonalne przedstawicielstwo osób poszkodowanych przy egzekwowaniu odszkodowania od ubezpieczyciela. Występowanie na rynku doradców odszkodowawczych związane jest m.in. z brakiem zaufania osób poszkodowanych do wycen ubezpieczycieli, którzy są jednocześnie oceniającym szkodę i płatnikiem odszkodowania. W przypadku zmian tendencji rynkowych polegających na polityce ograniczania wysokości świadczeń wypłacanych przez ubezpieczycieli, działalność podmiotów doradztwa odszkodowawczego może być narażona na obniżenie przychodów.

Emitent minimalizuje to ryzyko poprzez zaangażowanie kapitałowe w Kancelarię Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i Wspólnicy sp. k. oraz kierowanie na drogę postępowania sądowego spraw, w których uznaje za nieadekwatną wysokość świadczenia wypłaconego przez zakład ubezpieczeń w drodze uznania roszczeń.

3.4.4 Ryzyko związane z działaniami nieuczciwej konkurencji

Przychody ze sprzedaży VOTUM S.A. generowane są za pomocą rozbudowanej struktury wykwalifikowanych przedstawicieli regionalnych. Większość podmiotów konkurencyjnych, w tym największe z nich, zorganizowały struktury sprzedaży w analogiczny jak Spółka sposób. W przypadku stosowania przez przedstawicieli podmiotów działających w branży Emitenta czynów nieuczciwej konkurencji, VOTUM S.A. może utracić zaufanie potencjalnych klientów jak i klientów, z którymi Spółka posiada już zawarte umowy. Działania takie mogą przejawiać się przenoszeniem fałszywych twierdzeń o Emitencie w kontaktach z klientami, wykorzystaniu do tego celu forów internetowych, a nawet inspirowanie, czy sponsorowanie nieprzychylnych Emitentowi publikacji w prasie, radio, telewizji i Internecie.

Spółka, w związku z zaobserwowaniem tego rodzaju działań w przeszłości oraz zagrożeniami w przyszłości, prowadzi aktywną działalność medialną, polegającą na promowaniu jakości swoich usług poprzez zamieszczanie opinii eksperckich do wypadków komentowanych w środkach masowego przekazu, publikacje branżowe oraz podejmowanie kroków prawnych w przypadku niezetelnych informacji naruszających dobra Emitenta. Spółka wytoczyła w jednej z takich spraw powództwo sądowe przeciwko podmiotowi konkurencyjnemu stosującemu nieuczciwą reklamę mogącą wpłynąć na podjęcie przez konsumenta błędnych decyzji co do wyboru pełnomocnika, uzyskując prawomocne, korzystne rozstrzygnięcie w tym przedmiocie Spółka wyodrębniła także stanowisko dedykowane takim przypadkom, do którego przypisano zadania związane z analizą

potencjalnych zagrożeń w tym obszarze oraz podejmowanie działań zmierzających do obrony interesów Spółki w przypadku zaistnienia niepożądanych zjawisk związanych z nieuczciwą konkurencją.

3.4.5 Ryzyko związane z narastającą konkurencją

W związku z brakiem ograniczeń prawnych prowadzenia tego rodzaju działalności, istnieje ryzyko narastającej konkurencji prowadzącej działalność analogiczną do VOTUM S.A. Obecnie, według szacunkowych danych, działa ponad tysiąc firm konkurencyjnych wobec Emitenta. Spółka obserwuje także zjawisko związane z tworzeniem podmiotów konkurencyjnych przez byłych współpracowników Emitenta, w tym wchodzących w skład Zarządu Spółki, co może rodzić ryzyko wykorzystania poznanego know-how w innym podmiocie. W tym celu Emitent zabezpiecza się poprzez stosowanie klauzul o zakazie podejmowania działań konkurencyjnych przez część obecnego składu Zarządu, jak również w odniesieniu do kluczowej kadry menedżerskiej.

Ponadto Emitent, aby zminimalizować przedmiotowe ryzyko, koncentruje się na podnoszeniu jakości oferowanych usług w celu konkurencyjności przede wszystkim jakością ich świadczenia. Spółka zapewnia to poprzez utrzymanie zatrudnienia wysoko wykwalifikowanej kadry prowadzącej postępowania odszkodowawcze, usprawnianie procedur wewnętrznych (m.in. poprzez wprowadzenie dedykowanego systemu informatycznego) oraz wdrażanie elektronicznego obiegu dokumentacji pomiędzy Spółką a zakładami ubezpieczeń. Działania te mają na celu skrócenie czasu uzyskiwania świadczeń na rzecz klienta. Ponadto Emitent rozwija usługi komplementarne do tych świadczonych przez siebie, aby zapewnić korzyści płynące z efektu synergii i dywersyfikacji działalności. Istotną częścią działań wpływających na ograniczanie ryzyka związanego z narastającą konkurencją jest rozwój usług opartych na nowych technologiach, zarówno w odniesieniu do wdrażania nowych kanałów sprzedaży, jak i nowych modeli realizacji usług zapewniających wyższą rentowność ich świadczenia.

Spółka uruchamia również kanał sprzedaży direct mający na celu zapewnienie większej dostępności usług.

Ponadto wdrażane są rozwiązania informatyczne umożliwiające klientowi dostęp do bieżących informacji na temat prowadzonej w jego imieniu sprawy.

3.4.7. Ryzyko kursu walutowego

Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostki z grupy sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Grupa sporadycznie zawiera transakcje, które mogą być narażone na ryzyko walutowe. Głównie są to transakcje zawierane z podmiotami należącymi do Grupy Kapitałowej, więc ryzyko walutowe w takich przypadkach jest niskie. Przychody osiągnięte przez spółki zależne w walucie innej niż funkcjonalnej niniejszego sprawozdania stanowią 7% przychodów Grupy Kapitałowej. Natomiast koszty operacyjne poniesione w walutach obcych (przez spółki zagraniczne) również stanowią około 7% kosztów Grupy. Zarząd Grupy określa jako niskie ryzyko walutowe, bowiem w przypadku spadku wartości waluty np. 10% wpływ na wynik wahałby się około 1%.

3.4.8. Ryzyko utraty kadry menedżerskiej i/lub kluczowych pracowników

Działalność VOTUM S.A. oraz jej perspektywy rozwoju są w dużej mierze oparte na wiedzy merytorycznej i doświadczeniu osób zarządzających oraz kluczowych pracowników. Dodatkowo działania podmiotów konkurencyjnych mogą być przyczyną odejścia kluczowych pracowników i/lub utrudnić proces rekrutacji. Utrata osób z kadry zarządzającej lub kluczowych pracowników może w sposób przejściowy wpłynąć na realizację usług i mieć tym samym negatywny wpływ na sytuację finansową i wyniki Spółki.

Emitent kładzie szczególny nacisk na zaimplementowanie systemów motywacyjnych, które będą minimalizować przedmiotowe ryzyko. Jednym z elementów wskazanej strategii było umożliwienie nabycia przez kluczową kadrę menedżerską pakietów akcji Spółki w ramach tzw. opcji menedżerskich, polegających na udzieleniu wybranej grupie menedżerów pożyczek celowych, co wpłynęło na wzmocnienie przez tę grupę identyfikacji z firmą Emitenta.

Elementem minimalizowania ryzyka jest również automatyzacja i wprowadzanie narzędzi analityki zarządczej.

3.4.9. Ryzyko wystąpienia odpowiedzialności względem klientów

Działalność rehabilitacyjna i prawnicza związana jest z ryzykiem wystąpienia błędów w sztuce, a co za tym idzie utraty zaufania potencjalnych klientów, a także konsekwencji finansowych w postaci odszkodowań.

Spółki minimalizują przedmiotowe ryzyko poprzez zatrudnienie kadry o dużej wiedzy i doświadczeniu, gwarantującej najwyższą jakość świadczonych usług. Spółki zawierają także stosowne ubezpieczenia OC na wypadek konieczności wypłat odszkodowań za błędy w sztuce.

3.4.10. Ryzyko przejęcia przez ubezpieczycieli części usług świadczonych przez spółki Grupy Kapitałowej

Zgodnie z zapowiedziami istnieje ryzyko wprowadzenia przez ubezpieczycieli działań marginalizujących potrzebę występowania pełnomocnika pomiędzy klientem a zakładem ubezpieczeń. Zastosowanie przez zakłady ubezpieczeń odpowiednich narzędzi

sprzedaży wiązanej może ograniczyć możliwość dotarcia Spółki do potencjalnych klientów, co obniżyłoby poziom sprzedaży, a tym samym przychody Spółki.

Emitent, wypracowując najwyższe standardy obsługi i jakości świadczonych usług, minimalizuje przedmiotowe ryzyko, skupiając się jednocześnie na działaniach edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości społecznej co do przysługujących im świadczeń oraz prawa wyboru podmiotu świadczącego usługi dochodzenia roszczeń. Ponadto spółka poszerza pakiet oferowanych klientom usług m.in. poprzez prefinansowanie na rzecz klienta kosztów obsługi karnej, czy program „Pierwsze kroki”.

3.4.11. Ryzyko polityczne i gospodarcze działalności na terenie Ukrainy

Aktualna sytuacja polityczna na Ukrainie rodzi ryzyko działalności Kancelarii Prawnej VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o., poprzez zmniejszenie obszaru działalności, czy zmian gospodarczych i legislacyjnych związanych z planowanymi reformami.

Usługi kancelarii odszkodowawczych są w niewielkim stopniu powiązane z ryzykiem politycznym. Jednocześnie nie wiążą się one z opłatami wstępnymi, co zmniejsza barierę zlecenia usługi przez potencjalnych klientów, a to z kolei powoduje, że świadczenie usług jest także w niewielkim stopniu powiązane z sytuacją materialną potencjalnych klientów.

3.4.12. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako możliwość niewywiązania się z zobowiązań przez dłużników Grupy, która rozpoznaje ryzyko kredytowe głównie w dwóch obszarach związanych z należnościami od odbiorców (w tym pożyczkami) oraz środkami pieniężnymi i lokatami bankowymi.

Nieodłącznym elementem realizowanego w Grupie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym jest bieżący monitoring stanu należności oraz wewnętrzny system raportowania. W celu zabezpieczenia należności stosowane są różne formy zabezpieczeń (weksle) oraz podejmowane działania windykacyjne w ramach własnego działu windykacji Spółki dominującej oraz powiązanej z Grupą kancelarii prawnej. Wysokość udzielanych przedpłat na sfinansowanie turnusów rehabilitacyjnych dla klientów oraz koszty pokrywane za klienta w sprawach sądowych są na bieżąco monitorowane, a zaangażowanie Grupy utrzymuje się na bezpiecznym poziomie. Zarówno przedpłaty jak i koszty sądowe pokrywane za klienta podlegają rozliczeniu z kwot uzyskanych przez Grupę odszkodowań. Na należności (w tym pożyczki), których zapłata jest wątpliwa na bieżąco tworzone są odpisy aktualizujące, które obciążają wyniki finansowe lat, w których zostały utworzone.

Grupa alokowała jedynie wolne środki pieniężne zgodnie z wymogami zachowania płynności finansowej i ograniczonego ryzyka oraz w celu ochrony kapitału i maksymalizacji przychodów odsetkowych.

Ryzyko kredytowe Grupa rozpoznaje również w związku z:

- zaciągniętymi przez Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. sp. k. oraz przez VOTUM S.A. kredytami bankowymi zabezpieczonymi m.in. hipoteką na nieruchomościach. W tym przypadku istnieje ryzyko obniżenia wartości nieruchomości co może pociągać za sobą konieczność ustanowienia dodatkowych zabezpieczeń. Spółka/Grupa, aby uchronić się przed utratą wartości tych obiektów, ubezpiecza je od wszystkich dających się przewidzieć czynników mogących mieć wpływ na obniżenie wartości.
- umowami leasingu dotyczącymi floty samochodowej oraz sprzętu informatycznego w VOTUM S.A. i AutoVOTUM S.A. – zabezpieczeniem ryzyka kredytowego dla Grupy są korzystne warunki odsprzedaży floty samochodowej do leasingodawcy, jak również możliwość wcześniejszego zakończenia umów leasingowych oraz negocjowania warunków umów już zawartych. Grupa na bieżąco analizuje zapotrzebowanie na środki transportu wykorzystywane we własnym zakresie oraz przez klientów zewnętrznych i decyduje o odsprzedaży lub dalszym wykorzystywaniu pojazdów.

3.4.13. Ryzyko wycieku danych osobowych i cyberataku

W związku z prowadzoną działalnością, VOTUM S.A. przetwarza dane osobowe swoich klientów, w tym także tzw. dane szczególnych kategorii.

Ewentualny wyciek danych osobowych może wynikać z błędu ludzkiego, niepoprawnego zabezpieczenia systemu informatycznego lub ataku cybernetycznego. By zminimalizować ryzyko, Spółka posiada wdrożoną politykę bezpieczeństwa informacji oraz instrukcję zarządzania systemem informatycznym, w skład których wchodzi procedura związane z prawidłowym przetwarzaniem danych osobowych.

Ponadto w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa informatycznego w Spółce przeprowadzane są szkolenia dla pracowników oraz współpracowników.

Jednocześnie pracownicy oraz współpracownicy Emitenta mają ograniczony dostęp do danych, by potencjalny wyciek miał jak najmniejszy zakres. Co ważne, komunikacja w systemach informatycznych wykorzystuje tylko szyfrowane połączenia, a w większości systemów logowanie użytkowników odbywa się dwuetapowo.

Poza tym na komputerach uruchomione są zapory sieciowe, które blokują niepożądany ruch w sieci i chronią komputery lokalnie. Całość sieci dodatkowo jest zabezpieczona globalną zaporą sieciową.

W związku z systematycznym zwiększaniem ryzyka cyberataków i utraty lub wycieku danych, Spółka podejmuje działania mające na celu zminimalizowanie ryzyka takich zdarzeń.

Elementami wskazanych działań są m.in.: szkolenia pracowników i jednocześnie ograniczanie dostępu do stron internetowych mogących zawierać niebezpieczne treści oraz wdrożenie systemów kopii zapasowych serwerów.

W celu zapewnienia bezpiecznej pracy zdalnej został wdrożony system wirtualnych desktopów. Firmowa poczta e-mail została przeniesiona na nowocześniejsze rozwiązanie, z którym zintegrowano zaawansowane systemy antyspamowe i antywirusowe, oraz system kopii zapasowych i archiwizacji poczty.

3.5. Najważniejsze zdarzenia w okresie od 1 stycznia 2018 roku do dnia sporządzenia niniejszego Sprawozdania

3.5.1 Odwołanie prokurenta Spółki

W dniu 04 stycznia 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. złożył Pani Beacie Wróblewskiej-Pohnke, prokurentowi Spółki, oświadczenie o odwołaniu prokury udzielonej dnia 05 lipca 2017 r.

3.5.2 Wybór oferty PCRF S.A. sp. kom. przez Mazowiecki Oddział NFZ

W dniu 1 lutego 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. powziął informację o ogłoszeniu przez Mazowiecki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia rozstrzygnięcia postępowania w trybie konkursu ofert, w którym udział brała spółka zależna od Emitenta - Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM Spółka Akcyjna spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (PCRF). Oferta PCRF została wybrana w niniejszym postępowaniu. Zgodnie z trybem określonym w Zarządzeniach Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia, z PCRF została zawarta umowa na świadczenie rehabilitacji leczniczej w zakresie leczenia dorosłych chorych ze śpiączką. Umowa została zawarta na okres od 01.04.2018 r. do 30.06.2027 r. Ostateczna wartość kontraktu, w zależności od kategorii przyjmowanego pacjenta, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. z późn. zm. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych, wyniesie w tym okresie od 12,9 mln PLN do 23,0 mln PLN.

3.5.3 Zakup udziałów w spółce Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o.

W dniu 6 lutego 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. podpisał umowę nabycia 12% udziałów w Spółce Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu za cenę 100 PLN od osoby fizycznej. Tym samym VOTUM S.A. zwiększyła ilość posiadanych udziałów w tej spółce do 100%.

3.5.4 Rezygnacja Wiceprezesa Zarządu z pełnienia funkcji

W dniu 9 lutego 2018 r. Wiceprezes Zarządu Pani Elżbieta Kupiec złożyła zawiadomienie o rezygnacji z członkostwa w Zarządzie VOTUM S.A., ze skutkiem na dzień 9 lutego 2018 r.

3.5.5 Powołanie Wiceprezesa Zarządu Spółki

Rada Nadzorcza Emitenta na posiedzeniu w dniu 9 lutego 2018 r. podjęła uchwałę o powołaniu Pani Agnieszki Czaplińskiej do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu – Dyrektora Finansowego. Uchwała weszła w życie z chwilą jej podjęcia.

3.5.6 Zawarcie przez PCRF S.A. sp. kom. znaczącej umowy z Mazowieckim Oddziałem NFZ

W dniu 20 marca 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. powziął informację od spółki zależnej Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM Spółka Akcyjna spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie o zawarciu umowy pomiędzy Polskim Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM Spółka Akcyjna spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie a Narodowym Funduszem Zdrowia – Mazowieckim Oddziałem Wojewódzkim w Warszawie o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej – rehabilitacja lecznicza. Leczenie dorosłych chorych ze śpiączką.

Umowa została zawarta na okres od 01.04.2018 r. do 30.06.2027 r.

Maksymalna wartość umowy to 28 844 544 PLN.

Kwota umowy w okresie od 01.04.2018 r. do 31.12.2018 r. wynosi maksymalnie 2 341 056 PLN.

Każda ze stron może rozwiązać umowę za 3 miesięcznym okresem wypowiedzenia.

W myśl umowy Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM Spółka Akcyjna Spółka komandytowa obowiązane jest wykonywać umowę zgodnie z warunkami udzielania świadczeń określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych („ustawa”), w rozporządzeniach Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej oraz w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych, wydanymi na podstawie art. 31d ustawy, przepisami wydanymi na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy („OWU”). W myśl przywołanych przepisów NFZ może nałożyć na PCRF VOTUM maksymalną karę umowną w wysokości do 5% środków nieprzeznaczonych zgodnie z OWU.

Zapłata kar umownych nie wyłącza uprawnienia do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przekraczających wysokość tych kar.

3.5.7 Zakończenie działalności Spółki Łebek&Czyż Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych sp. k.

W dniu 26 marca 2018 r. wspólnicy spółki Łebek&Czyż Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych sp. k. podjęli jednogłośnie uchwałę o zakończeniu działalności spółki na dzień 31.03.2018 r. Spółka przestanie istnieć z chwilą wykreślenia jej z KRS. Na dzień publikacji sprawozdania Spółka nie została wykreślona z rejestru KRS.

3.5.8 Zawarcie umowy pożyczki pomiędzy spółkami zależnymi

W dniu 14 maja 2018 r. została zawarta umowa pożyczki pomiędzy spółkami zależnymi od Emitenta, na mocy której VOTUM Centrum Odškodnění, a.s. z siedzibą w Brnie (Czechy) udzieliła pożyczki w wysokości 790 tys. zł spółce AutoVOTUM S.A. z siedzibą we Wrocławiu. Oprocentowanie pożyczki wynosi WIBOR 1M + 2%. Termin spłaty 30.06.2018 r. Pożyczka została spłacona 07.06.2018 r.

3.5.9 Zmiana polityki dywidendowej

W dniu 23 maja 2018 r. Zarząd Spółki podjął uchwałę dotyczącą zmiany dotychczasowej polityki dywidendy w ten sposób, że Zarząd Spółki VOTUM S.A. z siedzibą we Wrocławiu będzie rekomendował w zależności od bieżącej sytuacji gospodarczej i ekonomicznej Spółki:

- a) wypłatę zysku netto dla akcjonariuszy w formie dywidendy lub nabycia akcji własnych w wyniku oferty skierowanej do wszystkich akcjonariuszy (buy-back) w następujący sposób:
  - (i) jeżeli VOTUM S.A. osiągnie zysk netto w wysokości nieprzekraczającej kwoty 9 mln zł (słownie: dziewięć milionów złotych) wartość środków przeznaczonych na wypłatę dywidendy lub buy-back wyniesie 100% (słownie: sto procent) zysku netto,
  - (ii) jeżeli VOTUM S.A. osiągnie zysk netto powyżej kwoty 9 mln zł (słownie: dziewięć milionów złotych) wartość środków przeznaczonych na wypłatę dywidendy lub buy-back wyniesie 9 mln zł (słownie: dziewięć milionów złotych) oraz 50% (słownie: pięćdziesiąt procent) kwoty nadwyżki ponad kwotę 9 mln zł (słownie: dziewięć milionów złotych) zysku netto,
  - (iii) rekomendowana wartość środków przeznaczonych na dywidendę lub nabycie akcji własnych nie może być wyższa od zysku netto Grupy Kapitałowej VOTUM przyporządkowanej podmiotowi dominującemu,
  - (iv) metoda obliczeniowa ostatecznej wartości dywidendy przeznaczonej do wypłaty będzie polegała na przeliczeniu dywidendy na kwotę przypadającą na 1 akcję i zaokrągleniu wyniku w dół do pełnych groszy,
  - (v) metoda obliczeniowa ostatecznej wartości środków przeznaczonych na nabycie akcji własnych w wyniku oferty skierowanej do wszystkich akcjonariuszy (buy-back) będzie analogiczna do metody obliczenia wartości środków przeznaczonych na dywidendę,
- b) przeznaczenie całego lub części zysku netto na kapitał rezerwowy utworzony z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy.

Polityka wypłaty dywidendy będzie dotyczyć zysków netto wypracowanych odpowiednio w 2016, 2017 i 2018 roku.

3.5.10 Rekomendacja Zarządu w sprawie przeznaczenia zysku za rok obrotowy 2017

W dniu 23 maja 2018 r. Zarząd podjął uchwałę w sprawie przedłożenia Radzie Nadzorczej do zaopiniowania wniosku w sprawie podziału zysku w kwocie netto 2.352.004,84 zł (słownie: dwa miliony trzysta pięćdziesiąt dwa tysiące cztery złote osiemdziesiąt cztery grosze), wypracowanego w okresie od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2017 r.

Zarząd zarekomendował Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu, aby podzielić zysk w ten sposób, że cały zysk netto Spółki za rok obrotowy 2017 r. zostanie przeznaczony na kapitał rezerwowy utworzony z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy.

3.5.11 Opinia Rady Nadzorczej w sprawie przeznaczenia zysku za rok obrotowy 2017

W dniu 28 maja 2018 r. Rada Nadzorcza VOTUM S.A. w swojej uchwale wyraziła pozytywną opinię co do wniosku Zarządu Spółki o podziale zysku osiągniętego przez Spółkę w roku obrotowym 2017 w kwocie netto 2.352.004,84 zł w ten sposób, że cały zysk netto Spółki za rok obrotowy 2017 zostanie przeznaczony na kapitał rezerwowy utworzony z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy.

3.5.12 Odwołanie prokury

W dniu 28 maja 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. złożył Pani Magdalenie Krysce, prokurentowi Spółki, oświadczenie o odwołaniu prokury udzielonej dnia 05 grudnia 2017 r.

3.5.13 Odwołanie prokury

W dniu 28 maja 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. złożył Panu Janowi Wanowi, prokurentowi Spółki, oświadczenie o odwołaniu prokury udzielonej dnia 21 marca 2008 r.

3.5.14 Odwołanie prokury

W dniu 28 maja 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. złożył Panu Tomaszowi Stanisławskiemu, prokurentowi Spółki, oświadczenie o odwołaniu prokury udzielonej dnia 08 marca 2016 r.

3.5.15 Powołanie Zarządu VII kadencji

W dniu 28 maja 2018 r. Rada Nadzorcza VOTUM S.A. podjęła uchwałę w przedmiocie ustalenia liczebności Zarządu Spółki VII kadencji, zgodnie z którą Zarząd Spółki VII kadencji składał się będzie od 2 do 4 członków.

Jednocześnie Rada Nadzorcza powołała Zarząd Spółki VII kadencji w składzie:

Bartłomiej Krupa – Prezes Zarządu

Agnieszka Czaplińska – Wiceprezes Zarządu - Dyrektor Finansowy

Tomasz Stanisławski – Członek Zarządu – Dyrektor Sprzedaży

Magdalena Kryska – Członek Zarządu – Dyrektor Organizacyjny

Uchwała weszła w życie z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy VOTUM S.A. zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2017.

3.5.16 Uchwalenie wypłaty zysku za rok 2017 Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i Wspólnicy sp.k.

W dniu 28 maja 2018 r. Wspólnicy Spółki Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i Wspólnicy sp.k. podjęli uchwałę w sprawie podziału i wypłaty zysku netto Spółki za rok obrotowy 2017 w wysokości 7 578 641,75 zł (słownie: siedem milionów pięćset siedemdziesiąt osiem tysięcy sześćset czterdzieści jeden złotych 75/100) w następujący sposób:

- Andrzej Łebek otrzyma 1% zysku netto Spółki w kwocie 75 786,42 zł (słownie: siedemdziesiąt pięć tysięcy siedemset osiemdziesiąt sześć złotych 42/100);
- Aniela Łebek otrzyma 1% zysku netto Spółki, w kwocie 75 786,42 zł (słownie: siedemdziesiąt pięć tysięcy siedemset osiemdziesiąt sześć złotych 42/100);
- VOTUM S.A. otrzyma 98% zysku netto Spółki w kwocie 7 427 068,91 zł (słownie: siedem milionów czterysta dwadzieścia siedem tysięcy sześćdziesiąt osiem złote 91/100).

Na poczet przewidywanego zysku za rok obrotowy 2017 została wypłacona na rzecz Wspólników zaliczka w łącznej wysokości 2 000 000 zł (słownie: dwa miliony złotych). Zgodnie z uchwałą część zysku netto została wypłacona na rzecz Wspólników Spółki w następujących terminach:

- dla Andrzeja Łebka – w kwocie 55 786,42 zł (słownie: pięćdziesiąt pięć tysięcy siedemset osiemdziesiąt sześć złotych 42/100) jednorazowo do dnia 30.06.2018 r.
- dla Anieli Łebek – w kwocie 55 786,42 zł (słownie: pięćdziesiąt pięć tysięcy siedemset osiemdziesiąt sześć złotych 42/100) jednorazowo do dnia 30.06.2018 r.
- dla VOTUM S.A. – I rata w wysokości 1.822.356,30 zł do dnia 30.06.2018 r.

Pozostała część zysku netto dla VOTUM S.A. zostanie wypłacona w następujących terminach:

- II rata w wysokości 1.822.356,30 zł do dnia 30.09.2018 r.
- III rata w wysokości 1.822.356,31 zł do dnia 30.12.2018 r.

Na dzień publikacji sprawozdania do wypłaty pozostaje III rata zysku.

3.5.17 Nabycie udziałów w spółce Redeem sp. z o.o.

W dniu 30 maja 2018 r. Spółka, po uzyskaniu wymaganych zgód korporacyjnych, nabyła prawo własności 100% udziałów Redeem sp. z o.o. Nabycie nastąpiło zgodnie z zawartą w dniu 1 września 2017 r. umową, która określała cenę 2 370 000 zł za nabycie 100% udziałów Redeem sp. z o.o.

3.5.18 Zwołanie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy VOTUM S.A.

W dniu 30 maja 2018 r. Zarząd Spółki podjął uchwałę o zwołaniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy. Zostało ono zaplanowane na dzień 29 czerwca 2018 roku.

3.5.19 Zakup akcji spółki VOTUM Connect S.A.

W dniu 4 czerwca 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. podpisał umowę nabycia, pod warunkiem uzyskania wymaganych zgód korporacyjnych, 10% akcji w Spółce VOTUM Connect S.A. z siedzibą w Promnej-Kolonii za cenę 10 000 zł od osoby fizycznej. Wartość nominalna akcji wynosi 10 000 zł. Tym samym VOTUM S.A. zwiększyła udział posiadanych akcji w tej spółce do 100%.

3.5.20 Podwyższenie kapitału zakładowego spółki VOTUM Connect S.A.

W dniu 7 czerwca 2018 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie VOTUM Connect S.A., spółki zależnej od Emitenta, podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki o kwotę 470 000 zł, do wysokości 570 000 zł, w drodze emisji 470 000 nowych akcji imiennych. Wszystkie akcje nowej serii zostały zaoferowane dotychczasowemu akcjonariuszowi, czyli VOTUM S.A. Wniesienie przez akcjonariusza wkładu pieniężnego nastąpiło przed dniem publikacji niniejszego sprawozdania. Podwyższenie kapitału zakładowego nastąpiło w dniu 2 sierpnia 2018 r. (z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS).

3.5.21 Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o.

W dniu 7 czerwca 2018 r. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o., spółki zależnej od Emitenta, podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki o kwotę 220 000 zł, do wysokości 303 300 zł, poprzez ustanowienie 2 200 nowych udziałów o wartości nominalnej po 100 zł każdy. Nowo ustanowione udziały zostały objęte przez VOTUM S.A. w całości w zamian za wkłady pieniężne w wysokości po 100 zł za każdy udział. Podwyższenie kapitału zakładowego nastąpiło w dniu 8 sierpnia 2018 r. (z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS).

3.5.22 Zmiana nazwy spółki Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o.

W dniu 7 czerwca 2018 r. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Biuro Ogólnopolskich Badań Ankieterów Terenowych sp. z o.o., spółki zależnej od Emitenta, podjęło uchwałę w sprawie zmiany nazwy, pod którą prowadzona będzie spółka, na Law Stream sp. z o.o. Zmiana nazwy spółki nastąpiła w dniu 8 sierpnia 2018 r. (z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS).

3.5.23 Zawarcie umowy pożyczki ze spółką zależną

W dniu 18 czerwca 2018 r. została zawarta umowa pożyczki pomiędzy Emitentem a spółką zależną Redeem sp. z o.o., na mocy której VOTUM S.A. udzieliła pożyczki w wysokości 780 000 zł spółce Redeem sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. Oprocentowanie pożyczki wynosi WIBOR 1M + 2%. Termin spłaty 30.06.2019 r.

3.5.24 Przeznaczenie zysku za rok 2017

W dniu 29 czerwca 2018 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie VOTUM S.A. podjęło Uchwałę nr 8 w sprawie przeznaczenia wyniku finansowego Spółki za rok 2017, zgodnie z którą Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy postanowiło przeznaczyć zysk Spółki za rok obrotowy 2017 w kwocie netto 2 352 004,84 zł (słownie: dwa miliony trzysta pięćdziesiąt dwa tysiące cztery złote osiemdziesiąt cztery grosze) wypracowany w okresie od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2017 r., na kapitał rezerwy utworzony z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy.

3.5.25 Powołanie członka Rady Nadzorczej VOTUM S.A.

W dniu 29 czerwca 2018 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy VOTUM S.A. podjęło uchwałę o powołaniu Pana Marka Wierzby w skład Rady Nadzorczej V kadencji.

Pan Marek Wierzba jest Absolwentem Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (dawniej Akademia Ekonomiczna w Krakowie). W 1992 roku uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu (dawniej Akademia Ekonomiczna im. O. Langego).

Pan Marek Wierzba w trakcie kariery zawodowej pełnił między innymi następujące funkcje:

- 1981-1996 Politechnika Krakowska, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu (Asystent, Starszy asystent, Adiunkt)
- 1995-2000 Bank Zachodni S.A. Wrocław (Dyrektor biura, Dyrektor departamentu, Członek zespołu zarządzającego)
- 2001-2004 BWE SA o/we Wrocławiu (Z-ca Dyrektora Oddziału)
- 2004-2005 WZF „Biwin” (Dyrektor finansowy)
- 2005-2007 Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. oraz Dolnośląski Operator Systemu Dystrybucyjnego Sp. z o.o. (Pełnomocnik zarządu)
- 2008-2018 GDDKiA o/ Wrocław (Z-ca Dyrektora ds. ekonomiczno-finansowych)

Członek rad nadzorczych:

- Bimet S.A. w Gdańsku w latach 1997-2000
- Zachodni Leasing S.A. Warszawa w latach 1998-2000

3.5.26 Zawarcie umowy pożyczki ze spółką zależną

W dniu 13 lipca 2018 r. została zawarta umowa pożyczki pomiędzy Emitentem a spółką zależną - AutoVOTUM S.A. na mocy której VOTUM S.A. udzieliła pożyczki w wysokości 300 000 zł spółce AutoVOTUM S.A. z siedzibą we Wrocławiu. Oprocentowanie pożyczki wynosi WIBOR 1M + 2%. Termin spłaty 13.09.2018 r.

3.5.27 Zawarcie aneksu do umowy o kredyt obrotowy

W dniu 31 lipca 2018 r. Spółka zawarła z ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach przy ul. Sokolskiej 34 ("Bank") aneks do umowy o kredyt obrotowy z dnia 19.04.2017 r. w celu sfinansowania planów rozwojowych Spółki.

Na podstawie niniejszego aneksu:

- Bank udziela Emitentowi kredytu obrotowego w wysokości:
  - 6 000 000 zł (słownie: sześć milionów złotych) od dnia 20.04.2017 r. do dnia 30.07.2018 r.
  - 8 000 000 zł (słownie: osiem milionów złotych) od dnia 31.07.2018 r. do dnia 31.03.2020 r.

- Jako zabezpieczenie kredytu zostało przyjęte oświadczenie Spółki o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 par. 1 pkt. 5 Kodeksu postępowania cywilnego, dotyczącego obowiązku zapłaty sumy pieniężnej do wysokości 12 000 0000 zł.

Wszelkie pozostałe postanowienia umowy pozostają bez zmian.

3.5.28 Zbycie udziałów Law Stream sp. z o.o.

W dniu 14 sierpnia 2018 r. Zarząd VOTUM S.A. zawarł ze spółką DIRECTINFO sp. z o.o. z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim umowę sprzedaży 45% udziałów w spółce Law Stream sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu za cenę 136 500 zł. Wartość nominalna udziałów wynosi 136 500 zł. Tym samym VOTUM S.A. zmniejszyła ilość posiadanych udziałów w tej spółce do 55%.

3.5.29 Zawarcie umowy pożyczki ze spółką zależną

W dniu 23 sierpnia 2018 r. została zawarta umowa pożyczki pomiędzy Emitentem a spółką zależną - Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. na mocy której VOTUM S.A. udzieliła pożyczki w wysokości 100 000 zł spółce Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. z siedzibą w Krakowie. Oprocentowanie pożyczki wynosi WIBOR 1M + 2%. Termin spłaty 31.10.2018 r.

3.6. Realizacja celów emisyjnych

W roku 2013 została zakończona realizacja celów emisyjnych.

3.7. Informacja o znaczących umowach

3.7.1. Umowy zawarte przez VOTUM S.A.

W dniu 31 lipca 2018 r. Spółka zawarła z ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach ("Bank") aneks do umowy o kredyt obrotowy z dnia 19 kwietnia 2017 r. w celu sfinansowania planów rozwojowych Spółki.

Na podstawie niniejszego aneksu:

- Bank udziela Emitentowi kredytu obrotowego w wysokości:
  - 6 000 000 zł (słownie: sześć milionów złotych) od dnia 20.04.2017 r. do dnia 30.07.2018 r.
  - 8 000 000 zł (słownie: osiem milionów złotych) od dnia 31.07.2018 r. do dnia 31.03.2020 r.
- Jako zabezpieczenie kredytu zostało przyjęte oświadczenie Spółki o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 par. 1 pkt. 5 Kodeksu postępowania cywilnego, dotyczącego obowiązku zapłaty sumy pieniężnej do wysokości 12 000 0000 zł.

Wszelkie pozostałe postanowienia umowy pozostają bez zmian.

3.7.2. Umowy zawarte przez spółki zależne VOTUM S.A.

W dniu 27 lutego 2018 r. Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM Spółka Akcyjna sp.k. z siedzibą w Krakowie zawarło z Narodowym Funduszem Zdrowia – Mazowieckim Oddziałem Wojewódzkim w Warszawie umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej – rehabilitacji leczniczej obejmującej leczenie dorosłych chorych ze śpiączką.

Umowa została zawarta na okres od 01.04.2018 r. do 30.06.2027 r.

Maksymalna wartość umowy to 28 844 544 PLN.

Kwota umowy w okresie od 01.04.2018 r. do 31.12.2018 r. wynosi maksymalnie 2 341 056 PLN.

Każda ze stron może rozwiązać umowę za 3 miesięcznym okresem wypowiedzenia.

W myśl umowy, Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM Spółka Akcyjna Spółka komandytowa obowiązane jest wykonywać umowę zgodnie z warunkami udzielania świadczeń określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (dalej: „ustawa”), w rozporządzeniach Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej oraz w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych, wydanymi na podstawie art. 31d oraz art. 137 ust. 2 ustawy. W myśl przywołanych przepisów, NFZ może nałożyć na PCRF VOTUM maksymalną karę umowną w wysokości do 5% środków nieprzeznaczonych. Zapłata kar umownych nie wyłącza uprawnienia do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przekraczających wysokość tych kar.

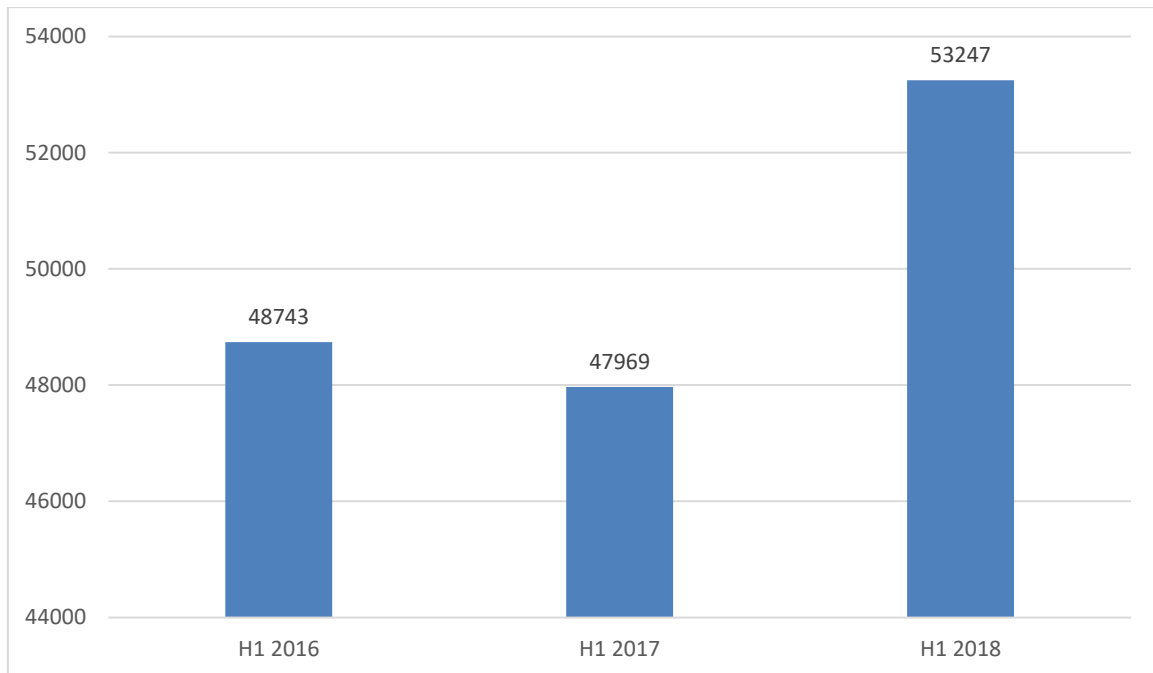
W dniu 21 maja 2018 r. AutoVOTUM S.A. z siedzibą we Wrocławiu zawarła z ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach aneks do umowy o kredyt odnawialny w rachunku bieżącym z dnia 7 lipca 2017 r., na mocy którego przedłużono przyznanie kredytu do dnia 31.03.2019 r. Kwota kredytu odnawialnego pozostaje bez zmian i wynosi 500 000 zł.

4. SYTUACJA FINANSOWA

4.1. Omówienie podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych oraz ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy

4.1.1 Przychody

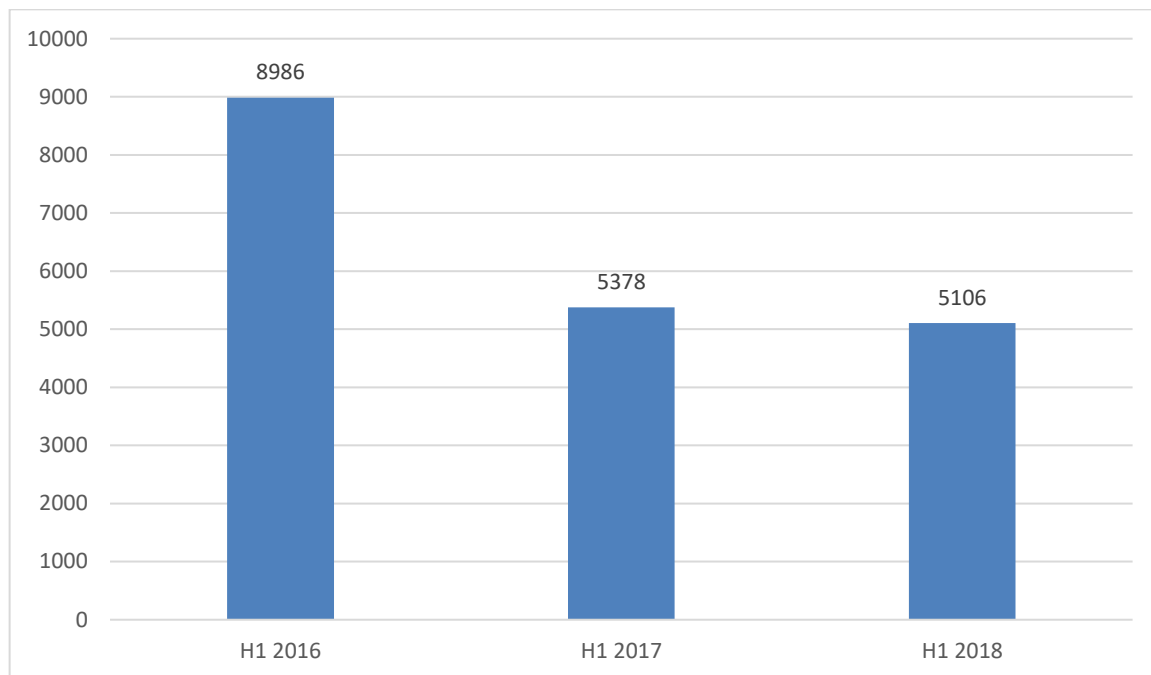
Przychody Grupy Kapitałowej w bieżącym roku zwiększyły się o 11% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Związane jest to głównie z ujawnieniami w MSSF 15.

Przychody ze sprzedaży GK VOTUM za półrocza 2016-2018 (w tys. PLN)

4.1.2 Wynik operacyjny

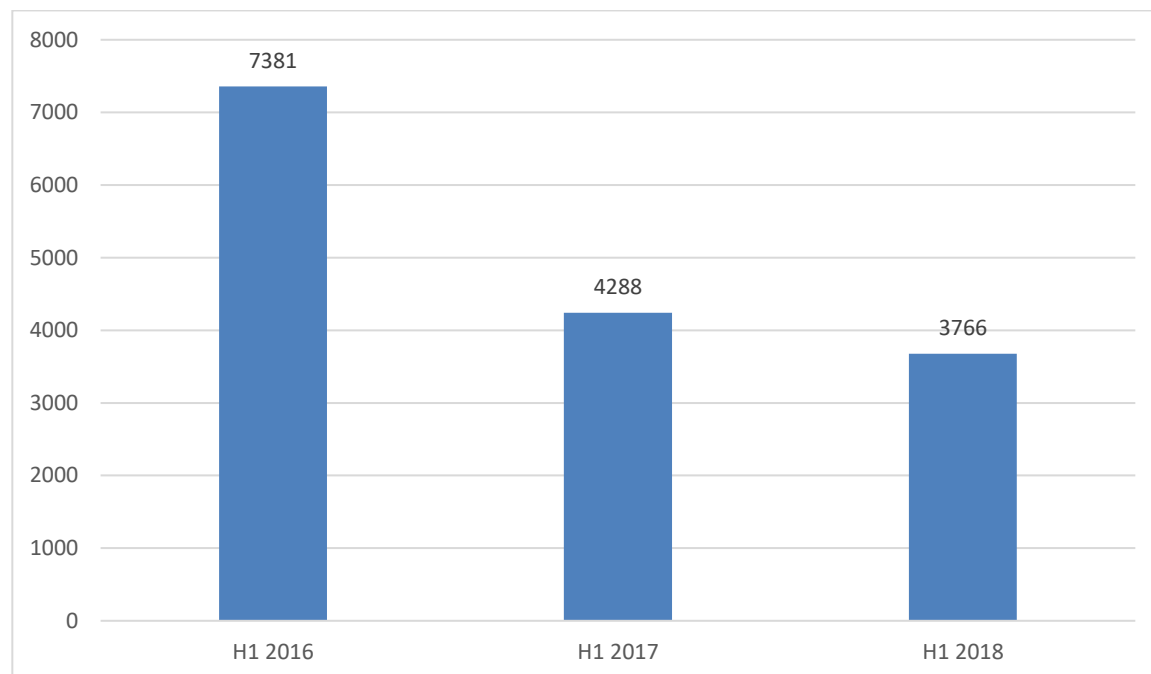
Wynik operacyjny Grupy VOTUM za pierwsze półrocze 2018r. wyniósł 5,1 mln PLN. Jest to wynik o około 5% niższy niż w ubiegłym roku. Wynik operacyjny jest pochodną nieznacznie niższych przychodów, przy jednoczesnym zachowaniu wyższej dynamiki wzrostu kosztów operacyjnych w roku 2018. Wskaźnik rentowności operacyjnej wyniósł 10%, w stosunku do 11% wskaźnika za pierwsze półrocze 2017.

Zysk z działalności operacyjnej GK VOTUM za półrocza 2016-2018 (w tys. PLN)

4.1.3 Wynik netto Grupy Kapitałowej

Wynik finansowy netto GK VOTUM za półrocze 2018 wyniósł 3,7 mln PLN, w stosunku do półrocza 2017 spadł o 12%. Na osiągnięty wynik złożyły się wzrost kosztów z działalności operacyjnej oraz nieznaczny spadek przychodów.

Zysk netto GK VOTUM za półrocza 2016-2018 (w tys. PLN)

4.1.4 Wybrane wskaźniki

Wskaźniki zadłużenia

Wskaźnik	H1 2018	H1 2017	H1 2016
Aktywa/ Kapitały własne	2,49	2,49	2,59
Zobowiązania ogółem / kapitał własny	1,25	1,49	1,96
Zobowiązania długoterminowe/ kapitału własnego	0,54	0,47	0,86

Wskaźniki rentowności

Rentowność	H1 2017	H1 2016	H1 2015
Zysk ze sprzedaży / Przychody ze sprzedaży	10%	11%	15%
Zysk z działalności operacyjnej/ Przychody operacyjne	10%	11%	18%
Zysk netto / Przychody ogółem	7%	9%	15%
ROE	10%	15%	28%
ROA	5%	6%	11%

4.1.6. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów bilansu, w tym z punktu widzenia płynności Grupy

Wartość aktywów bilansu zwiększyła się o 14% w stosunku do kwoty aktywów prezentowanych na koniec 2017r. Aktywa trwałe stanowią obecnie 45% sumy bilansowej. Należności handlowe stanowią 21% sumy bilansowej, wzrosły o 39% w stosunku do stanu na koniec 2017r. Na koniec półrocza 2018 zmniejszył się stan środków pieniężnych o 1 170 tys. PLN w porównaniu z końcem 2017r. O kwotę 7 719 tys. PLN zwiększyła się pozycja rozliczeń międzyokresowych. Na pozycję tę składają się głównie koszty związane z rozwojem projektu szkód rzeczowych oraz aktywowanych kosztów opłat sądowych.

AKTYWA	30.06.2018	Struktura 30.06.2018 roku	31.12.2017	Struktura 31.12.2017 roku
Aktywa trwałe	36 778	45%	38 055	53%
Rzeczowe aktywa trwałe	27 565	34%	28 511	40%
Wartości niematerialne	502	1%	687	1%
Wartość firmy	5 792	7%	3 731	5%
Inwestycje w jednostkach powiązanych wycenianych metodą praw własności	-	0%	-	0%
Akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych nie objętych konsolidacją	-	0%	-	0%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	0%	-	0%
Pozostałe aktywa finansowe	1 423	2%	3 798	5%
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1 259	2%	1 079	2%
Pozostałe aktywa trwałe	237	0%	249	0%
Aktywa obrotowe	45 062	55%	33 535	47%
Zapasy	16	0%	16	0%
Należności z tytułu realizacji usług	17 023	21%	12 270	17%
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	71	0%	352	0%
Pozostałe należności	2 878	4%	2 498	3%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	0%	-	0%
Aktywa finansowe wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	0%	-	0%
Pozostałe aktywa finansowe	1 098	1%	972	1%
Rozliczenia międzyokresowe	19 324	24%	11 605	16%

PÓŁROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ VOTUM
(wszystkie kwoty w tys. PLN, o ile nie podano inaczej)

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4 652	6%	5 822	8%
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	-	0%	-	0%
AKTYWA RAZEM	81 840	100%	71 590	100%

PASywa	Struktura		Struktura	
	30.06.2018	30.06.2018 roku	31.12.2017	31.12.2017 roku
Kapitał własny	36 425	45%	26 579	37%
Kapitały własne akcjonariuszy jednostki dominującej	36 313	44%	26 365	37%
Kapitał zakładowy	1 200	1%	1 200	2%
Kapitały zapasowy	17 304	21%	17 304	24%
Różnice kursowe z przeliczenia	529	1%	412	1%
Odpis zysku w ciągu roku obrotowego	-	0%	-	0%
Niepodzielony wynik finansowy	11 249	14%	4 297	6%
Wynik finansowy bieżącego okresu	3 679	4%	3 152	4%
Kapitał akcjonariuszy niekontrolujących	112	0%	214	0%
Zobowiązanie długoterminowe	19 692	24%	18 940	26%
Kredyty i pożyczki	14 328	18%	15 249	21%
Pozostałe zobowiązania finansowe	2 121	3%	2 344	3%
Inne zobowiązania długoterminowe	-	0%	1	0%
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 128	4%	1 225	2%
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	64	0%	65	0%
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	51	0%	56	0%
Pozostałe rezerwy	-	0%	-	0%
Zobowiązania krótkoterminowe	25 723	31%	26 071	36%
Kredyty i pożyczki	5 344	7%	5 368	7%
Pozostałe zobowiązania finansowe	1 394	2%	1 555	2%
Zobowiązania z tytułu realizacji usług	12 936	16%	12 469	17%
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	90	0%	-	0%
Pozostałe zobowiązania	2 243	3%	3 230	5%
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	181	0%	208	0%
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	282	0%	540	1%
Pozostałe rezerwy	3 253	4%	2 701	4%
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami klasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	-	0%	-	0%
PASywa RAZEM	81 840	100%	71 590	100%

Udział kapitałów własnych w pasywach bilansu spadł do poziomu 45%, co świadczy o bardzo stabilnym poziomie kapitałów. Struktura zobowiązań długoterminowych jest wynikiem zaciągnięcia kredytu na nabycie nieruchomości. Zobowiązania długoterminowe stanowią 24% sumy bilansowej. Zobowiązania krótkoterminowe stanowią obecnie 31% sumy bilansowej (stan na 31.12.2017 – 36%).

4.1.7. Opis struktury głównych lokat Kapitałowych lub głównych inwestycji Kapitałowych dokonanych w ramach grupy kapitałowej emitenta w danym roku obrotowym

Grupa w 2018 roku korzystała z następujących instrumentów:

- Lokaty overnight, gdzie środki pieniężne są systemowo pobierane z rachunków bankowych o godzinie 19:00 na lokatę i zostają zwrócone na rachunki bieżące następnego dnia;

- Otwarte Konto Oszczędnościowe.

4.1.8. Opis istotnych pozycji pozabilansowych w ujęciu podmiotowym, przedmiotowym i wartościowym

Jedną z głównych pozycji pozabilansowych, która może mieć w przyszłości wpływ (oraz ujawnienie w sprawozdaniu), jest utrzymanie przez jednostkę dominującą VOTUM S.A. linii kredytowej w rachunku bieżącym. Wysokość linii kredytowej wynosi do 1 mln PLN. Na dzień 30.06.2018 r. wysokość dostępnej kwoty w ramach linii wynosi 1 mln PLN.

4.2. Struktura zadłużenia i zarządzanie zasobami finansowymi

GK VOTUM S.A. aktywnie zarządza płynnością finansową optymalizując redystrybucję środków pieniężnych do spółek zależnych. Obecnie w Grupie Kapitałowej wykorzystywany jest kredyt inwestycyjny zaciągnięty na sfinansowanie rozbudowy budynku PCRf VOTUM S.A, kredyt inwestycyjny związany z zakupem nieruchomości przez VOTUM S.A. oraz kredyt obrotowy zaciągnięty przez VOTUM S.A. Terminy spłat wymienionych kredytów przypadają odpowiednio na rok 2020, 2026 i 2020. Ponadto w celu zagwarantowania stałej płynności finansowej w związku z planami rozwoju spółek zależnych, zarząd VOTUM S.A. podjął decyzję o utrzymaniu umowy na linię kredytową do wysokości 1 mln PLN z ING Bankiem Śląskim S.A. w Katowicach.

Zarząd spółki zależnej AutoVOTUM S.A. również przedłużył umowę kredytu w rachunku bieżącym do wysokości 0,5 mln PLN.

4.3. Umowy kredytowe i pożyczki, poręczenia i gwarancje, zobowiązania warunkowe

4.3.1. Umowy kredytowe

W dniu 31 lipca 2018 roku Spółka zawarła aneks do umowy o kredyt obrotowy z dnia 19.04.2017 r. w celu sfinansowania planów rozwojowych Spółki.

Na podstawie niniejszego aneksu:

- Bank udziela Emitentowi kredytu obrotowego w wysokości:
  - 6 000 000 zł (słownie: sześć milionów złotych) od dnia 20.04.2017 r. do dnia 30.07.2018 r.
  - 8 000 000 zł (słownie: osiem milionów złotych) od dnia 31.07.2018 r. do dnia 31.03.2020 r.
- Jako zabezpieczenie kredytu zostało przyjęte oświadczenie Spółki o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 par. 1 pkt. 5 Kodeksu postępowania cywilnego, dotyczącego obowiązku zapłaty sumy pieniężnej do wysokości 12 000 0000 zł.

4.3.2. Pożyczki

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość pożyczek udzielonych przez GK VOTUMVOTUM S.A. wynosiła 4 048 tys. PLN. Wartość odpisów aktualizujących pożyczki wyniosła 154 tys. PLN, natomiast wartość netto udzielonych pożyczek wyniosła 2 521 tys. PLN. Szczegółowe informacje znajdują się w informacjach objaśniających do sprawozdania finansowego.

4.3.3 Poręczenia i gwarancje

Emitent zawarł w dniu 27 września 2017 roku umowę poręczenia z Bankiem BGŻ BNP Paribas S.A. z siedzibą w Warszawie, która zobowiązuje Emitenta do zaspokojenia wszelkich zobowiązań Kredytobiorcy - Polskiego Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. zgodnie z zawartą umową kredytu. Emitent jako poręczyciel złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji, a także wyraził zgodę na wystawienie przez Kredytodawcę bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty zadłużenia 9 750 000 PLN (słownie: dziewięć milionów siedemset pięćdziesiąt tysięcy złotych 00/100), które obowiązuje do dnia 27 września 2027 roku

4.3.4 Zobowiązania warunkowe

W Grupie Kapitałowej VOTUM nie występują zobowiązania warunkowe. Emitent posiada zobowiązania warunkowe wynikające z poręczenia kredytu dla spółki zależnej PCRf S.A. opisane w punkcie 4.3.3.

4.4. Emisja papierów wartościowych

W okresie, który obejmuje niniejsze Sprawozdanie, Spółka nie emitowała papierów wartościowych.

Z emisji z roku 2010 Spółka pozyskała środki w wysokości 6 688 tys. PLN, przy czym koszty emisji wyniosły 785 tys. PLN. Środki netto dostępne do realizacji planów emisyjnych wyniosły więc 5 905 tys. PLN.

Cele emisyjne zostały zrealizowane w całości.

4.5. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych wykorzystywanych w Grupie Kapitałowej VOTUM należą:

- pożyczki i należności własne
- zobowiązania finansowe, w tym:
  - Leasingi finansowe
  - Kredyty bankowe

4.6. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Grupa Kapitałowa aktywnie zarządza zasobami finansowymi poprzez dystrybuowanie środków pieniężnych pomiędzy spółkami zależnymi udzielając doraźnych pożyczek. Stan środków pieniężnych jest na bieżąco monitorowany i w ocenie zarządu nie występują ryzyka związane z utratą płynności finansowej.

4.7. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych

VOTUM S.A. posiada dostępne środki do realizacji zaplanowanych na rok 2018 inwestycji, inwestycje są przeprowadzone ze środków obrotowych Spółki oraz z kredytów opisanych w pkt. 4.3.

4.8. Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na działalność za rok obrotowy, z określeniem stopnia wpływu tych czynników lub nietypowych zdarzeń na osiągnięty wynik

Zarząd Spółki ocenia, że w pierwszym półroczu 2018 nie wystąpiły nietypowe czynniki, które wpłynęły istotnie na osiągnięty przez Grupę wynik.

4.9. Realizacja prognozy wyników na rok 2018

Emitent nie opublikował prognozy wyników na rok 2018.

5. PRZEWIDYWANY ROZWÓJ GK VOTUM S.A.

5.1. Rozwój VOTUM S.A.

Obecne otoczenie prawne i rynkowe powoduje, że Emitent opiera swoją działalność na dywersyfikacji oferty oraz rozwój nowoczesnych kanałów dystrybucji i świadczenia usług w celu wypracowania konkurencyjnego modelu biznesowego przy osiągnięciu relatywnie wysokiego wskaźnika rentowności. Spółka planuje rozwój działalności w oparciu o trzy zasadnicze obszary, tj. segment obsługi spraw odszkodowawczych o najwyższym potencjale roszczeń, zakup i obsługę wierzytelności obejmujących szkody w pojazdach oraz dochodzenie roszczeń wynikających z umów kredytu bankowego waloryzowanego lub denominowanego do waluty obcej.

Pierwszy z segmentów, w postaci obsługi szkód osobowych o najwyższym potencjale roszczeń, będzie rozwijany w oparciu o zasadę kompleksowości realizowaną przy wsparciu Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i wspólnicy sp. k. poprzez zapewnienie wsparcia zarówno w postępowaniu przez zakładem ubezpieczeń, jak i w postępowaniu karnym oraz cywilnym postępowaniu sądowym. Dla grupy najciężej poszkodowanych Spółka będzie oferowała wsparcie w postaci dedykowanego programu „Pierwsze kroki”, w ramach którego zapewni pomoc w organizacji procesu leczenia, rehabilitacji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej. Emitent opracowuje obecnie także założenia innego programu, który ma objąć wsparciem osoby uprawnione po śmierci poszkodowanego, co również powinno się przełożyć na zwiększenie zainteresowania ofertą Spółki w tym obszarze.

Ważnym elementem rozwoju jest projekt obsługi spraw dotyczących szkód rzeczowych powstałych podczas zdarzeń komunikacyjnych. VOTUM S.A. od 2014 roku skupuje prawa do odszkodowań za szkody, w których ubezpieczyciel zaniżył wypłatę świadczeń. Emitent konsekwentnie zwiększa zaangażowanie finansowe w tym obszarze, oczekując, dzięki szybkiej rotacji tych spraw oraz wyższej niż w przypadku pozostałych segmentów rentowności, wzrostu przychodów w relatywnie krótkim okresie czasu.

Stosunkowo nowym obszarem działalności Spółki jest dochodzenie roszczeń z umów bankowych w zakresie zarówno nadpłaconych rat kredytu denominowanego lub waloryzowanego do waluty obcej, jak również związanych z nimi ubezpieczeń niskiego wkładu. Spółka, dostrzegając rosnące zainteresowanie ofertą, wprowadziła nowe modele rozliczeń z klientami, obejmujące trzy warianty zapłaty wynagrodzenia, składające się w każdym z nich z części ryczałtowej oraz części prowizyjnej, uzależnionej od efektów. Emitent oczekuje, że wdrożenie nowej oferty spowoduje wzrost rentowności projektu i przyczyni się do skrócenia dotychczasowej rotacji tych spraw.

Spółka konsekwentnie wdraża rozwiązania oparte na wykorzystaniu nowych technologii, których celem ma być stopniowa automatyzacja procesów pozwalająca na ograniczenie czynnika ludzkiego wyłącznie do obszarów wymagających wiedzy specjalistycznej. Obecnie Emitent wdrożył już elektroniczny panel umożliwiający zarówno klientom Spółki, jak i jej współpracownikom kontakt z VOTUM S.A., z pominięciem innych kanałów komunikacji, co powoduje usprawnienie procesów obsługi tych grup. Równolegle, w ramach Grupy Kapitałowej, Spółka planuje także rozwój nowych kanałów dystrybucji oraz świadczenia usług, realizowanych za pośrednictwem dedykowanej platformy, która umożliwi oferowanie specjalistycznego wsparcia po konkurencyjnych rynkowo stawkach, dzięki wdrożonym procesom automatyzacji.

5.2 Rozszerzenie zakresu oferowanych usług przez Polskie Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. sp. k.

Głównym celem zarządu PCRF jest zapewnienie efektywnego wykorzystania zasobów ośrodka polegającego na zapewnieniu rehabilitacji maksymalnej liczbie pacjentów, przy wykorzystaniu dostępnych zasobów oraz dalszy rozwój usług ambulatoryjnych przeznaczonych dla pacjentów niekorzystających z części hotelowej. Połączenie tych dwóch modeli świadczenia usług pozwoli w pełni wykorzystać powstałe gabinety i uzyskać maksymalny zwrot z poczynionych inwestycji.

W roku 2017 PCRF stworzył unikatową usługę na rynku polskim skierowaną do pacjentów w bardzo ciężkim stanie przyjmowanych bezpośrednio z Oddziałów Intensywnej Terapii. Jednocześnie dzięki wejściu w życie ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, której głównym celem jest uregulowanie rynku fizjoterapeutycznego w Polsce, PCRF zaczyna rozwijać kolejną gałąź fizjoterapii ambulatoryjnej i domowej. W drugiej połowie roku 2017 klinika zwiększyła zatrudnienie fizjoterapeutów i zawarła kilkanaście umów z podmiotami zewnętrznymi świadczącymi szeroką usługę medyczną i fizjoterapeutyczną na terenie całego kraju. Umożliwia to pacjentom przebywającym na turnusie w PCRF, kontynuację rehabilitacji świadczonej przez klinikę bezpośrednio w ich miejscu zamieszkania.

W listopadzie 2017 r. Mazowiecki Oddział NFZ rozpiisał konkurs na 10 łóżek dla pacjentów w śpiączce, który wygrało PCR F VOTUM. NFZ za pacjenta w śpiączce jest gotowy zapłacić taką cenę jaka obowiązuje w przypadku leczenia w PCR F co jest istotnym argumentem w przypadku dochodzenia zwrotu kosztów leczenia od ubezpieczyciela w wysokości faktycznie poniesionej.

Kontrakt w ramach NFZ rozpoczął się 01.04.2018 w Sawicach koło Warszawy. Placówka docelowo oferować będzie 26 łóżek z czego 10 łóżek przeznaczonych będzie dla pacjentów prowadzonych w ramach NFZ. Pozostałe to łóżka komercyjne.

5.3. Zagraniczne spółki zależne

Obecnie funkcjonują trzy zagraniczne spółki zależne od VOTUM S.A.:

- VOTUM Centrum Odszkodneni, a.s. z siedzibą w Brnie
- Kancelaria Prawna VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o. z siedzibą we Lwowie
- Centrum Medycznej Oświaty sp. z o.o. z siedzibą we Lwowie

Emitent nie wyklucza możliwości ekspansji na kolejne rynki europejskie w zakresie usług odszkodowawczych, tj. działalności analogicznej do prowadzonej obecnie przez VOTUM S.A.

6. OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU

W wyniku prowadzonych prac programistycznych i wdrożeniowych Spółka uruchomiła w pierwszym półroczu 2018 panel, za pośrednictwem którego klienci Spółki mogą uzyskać bieżące informacje dotyczące prowadzonej sprawy, a także skontaktować się z osobą obsługującą. Wprowadzono również ulepszone rozwiązania w odniesieniu do panelu dedykowanego przedstawicielom Spółki, a jego dalsza rozbudowa pozwoli na zautomatyzowanie większości procesów dotyczących ich obsługi. Ponadto Spółka prowadzi prace rozwojowe nad nowym systemem do obsługi prowadzonych spraw, który docelowo zastąpi aktualnie użytkowany system.

7. ŁAD KORPORACYJNY

7.1. Zbiór zasad ładu Korporacyjnego, któremu podlegało VOTUM w okresie od dnia 1 stycznia 2018 do dnia publikacji Sprawozdania

W związku z wprowadzeniem akcji na rynek regulowany GPW w dniu 7 maja 2010 r. Zarząd podjął Uchwałę w sprawie przyjęcia i stosowania „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW”, w której to Uchwale przyjął do stosowania zasady ładu korporacyjnego wynikające z Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” z następującymi wyjątkami:

- Z powodu braku zainteresowania ze strony akcjonariuszy wynikającego z małego rozdrobnienia udziałów, oraz problemów natury prawnej Spółka nie będzie umożliwiać dwustronnej transmisji obrad Walnego Zgromadzenia z wykorzystaniem sieci Internet, rejestrować przebiegu obrad, upubliczniać go na stronie internetowej oraz nie zapewni możliwości wykonywania głosu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej;
- Z uwagi na zasięg terytorialny usług świadczonych przez Spółkę, który nie obejmuje krajów anglojęzycznych, Spółka zapewnia funkcjonowanie swojej strony w języku angielskim w zakresie wskazanym w części II pkt 1 „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW”;
- Z uwagi na małą liczebność Rady Nadzorczej Spółki, nie zostaną powołane odrębne komisje Rady (komisja ds. wynagrodzeń i komisja ds. nominacji), natomiast funkcję komitetu audytu pełnić będzie cała Rada Nadzorcza Spółki.

Z dniem 01.01.2016 obowiązywać zaczął dokument „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” zgodnie z uchwałą Rady Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 13.10.2015 roku. Spółka przyjęła jego stosowanie zgodnie z opublikowanym raportem EBI.

Aktualnie Spółka stosuje „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” z następującymi wyjątkami:

- Spółka nie spełnia zasady I.Z.1.15. dotyczącej polityki różnorodności. Podstawowym kryterium obsadzania kluczowych stanowisk są kompetencje oraz spełnienie wymagań dla danego stanowiska. Elementy takie jak wiek czy płeć nie mają wpływu na ocenę kandydatów.
- Spółka nie spełnia zasady I.Z.1.20. dotyczącej zapisu przebiegu obrad Walnego Zgromadzenia, w formie audio lub wideo. Spółka na chwilę obecną nie prowadzi zapisu audio/wideo z przebiegu obrad walnego zgromadzenia. W ocenie Spółki dotychczasowy sposób dokumentowania obrad walnego zgromadzenia poprzez zamieszczanie podjętych uchwał na stronie internetowej w formie raportów bieżących w pełni zapewnia przejrzystość walnych zgromadzeń oraz zapewnia inwestorom i analitykom pełny dostęp do spraw będących przedmiotem obrad.
- Spółka nie spełnia zasady II.Z.1 dotyczącej wewnętrznego podziału odpowiedzialności pomiędzy członków zarządu. Ze względu na charakter działalności i wielkość Spółki, zgodnie z przyjętym Regulaminem Zarządu, cały Zarząd odpowiada solidarnie za wykonywanie obowiązków wynikających z przepisów prawa handlowego. Ponadto Zarząd dokonał podziału kompetencji pomiędzy swoich członków, w ten sposób, że Prezes Zarządu Bartłomiej Krupa sprawować będzie nadzór nad całością działalności Spółki, Wiceprezes Zarządu-Dyrektor Finansowy Agnieszka Czaplińska sprawować będzie nadzór nad Departamentem Finansowym Spółki, Członek Zarządu-Dyrektor Sprzedaży Tomasz Stanisławski sprawować będzie nadzór nad Departamentem Sprzedaży Spółki, Członek Zarządu-Dyrektor Organizacyjny Magdalena Kryśka sprawować będzie nadzór nad Departamentem Organizacyjnym Spółki.
- Spółka nie spełnia zasady V.Z.6. Władze Spółki w zakresie konfliktu interesów stosują się do Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych przygotowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego. W przypadku zaistnienia konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia, Zarząd i Rada Nadzorcza mają ustaloną praktykę wyłączenia z podejmowania decyzji osoby, której konflikt interesów może dotyczyć.
- Spółka nie spełnia zasady VI.Z.4. Wynagrodzenia Członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza, natomiast wynagrodzenia Rady Nadzorczej uchwalane są przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Spółka nie posiada przyjętej formalnie polityki wynagrodzeń. Wysokości wynagrodzeń Członków Zarządu i Rady Nadzorczej publikowana jest w raportach okresowych Spółki.

Dokument DPSN 2016 dostępny jest na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie pod następującym linkiem: www.gpw.pl/dobre-praktyki

7.2. Opis podstawowych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Za sporządzenie i rzetelną prezentację historycznych informacji finansowych odpowiada Zarząd VOTUM S.A. Obowiązki z tym związane obejmują: zaprojektowanie, wdrożenie i zapewnienie kontroli wewnętrznej związanej ze sporządzeniem

i rzetelną prezentacją skonsolidowanych sprawozdań, dobór polityki rachunkowości oraz dokonywanie uzasadnionych w danych okolicznościach szacunków księgowych.

7.3. Akcjonariusze posiadający znaczące pakiety akcji

Według stanu na dzień publikacji Sprawozdania pięciu Akcjonariuszy posiada znaczące pakiety akcji VOTUM S.A.:

Akcjonariusz	Liczba akcji (szt.)	Wartość akcji (w zł)	Udział w kapitale zakładowym%	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (%)
Andrzej Dadełto (łącznie)	6 463 000	646 300,00	53,86%	6 463 000	53,86%
Andrzej Dadełto – bezpośrednio	700 000	70 000,00	5,83%	700 000	5,83%
DSA Financial Group SA	5 763 000	576 300,00	48,03%	5 763 000	48,03%
Altus TFI S.A.	629 596	62 959,60	5,25%	629 596	5,25%
Quercus TFI S.A.	1 195 460	119 546,00	9,96%	1 195 460	9,96%
Copernicus Capital TFI S.A.	671 654	67 165,40	5,60%	671 654	5,60%
Pozostali akcjonariusze	3 040 290	304 029,00	25,33%	3 040 290	25,33%

7.4. Akcjonariusze posiadający specjalne uprawnienia kontrolne

Wszystkie akcje Emitenta są akcjami na okaziciela. Statut nie przewiduje żadnego uprzywilejowania akcji. W zakresie znanym Emitentowi żaden akcjonariusz Emitenta nie dysponuje żadnymi specjalnymi uprawnieniami ani obowiązkami względem Spółki wynikającymi z faktu posiadania akcji Emitenta.

7.5. Ograniczenia dotycząca prawa głosu

Z każdą akcją Emitenta związane jest prawo do wykonywania jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. Statut Emitenta nie przewiduje ograniczeń w prawach głosu.

7.6. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności

Akcjonariusz spółki publicznej może przenosić akcje w okresie między dniem rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu Spółki (*record date*) a dniem zakończenia Walnego Zgromadzenia Spółki (art. 406⁴ k.s.h.).

7.7. Zasady zmiany statutu

Zgodnie z art. 430 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych zmiana Statutu wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia i wpisu do rejestru.

Uchwała dotycząca zmiany Statutu zapada większością trzech czwartych głosów, przy czym uchwała dotycząca zmiany Statutu, zwiększająca świadczenia akcjonariuszy lub uszczuplająca prawa przyznane osobiście poszczególnym akcjonariuszom zgodnie z art. 354 Kodeksu Spółek Handlowych, wymaga zgody wszystkich akcjonariuszy, których dotyczy (art. 415 Kodeksu Spółek Handlowych).

Statut Emitenta nie ustanawia surowszych warunków podjęcia uchwały w sprawie zmiany Statutu. Jeżeli zmiana Statutu nie jest związana z podwyższeniem kapitału zakładowego, po podjęciu przez Walne Zgromadzenie uchwały, Zarząd ma 3 miesiące na zgłoszenie do sądu rejestrowego zmiany Statutu (art. 430 § 2 Kodeksu Spółek Handlowych).

7.8. Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Sposób zwołania i działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania wynikają wprost z przepisów prawa. W Statucie Emitenta oraz w Regulaminie Walnego Zgromadzenia zastosowano standardowe rozwiązania, nie wprowadzając odmienności w stosunku do powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

Statut Spółki nie przewiduje możliwości uczestniczenia na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej ani możliwości wypowiedzania się na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Regulamin Walnego Zgromadzenia Spółki nie przewiduje możliwości wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

7.9. Skład osobowy i zasady działania organów zarządzających i nadzorczych oraz ich komitetów

7.9.1 Zarząd

Zarząd Spółki składa się z od 1 do 5 członków. Wspólna kadencja Zarządu trwa 2 lata. Członków Zarządu wybiera i odwołuje Rada Nadzorcza. Członkom Zarządu przysługuje prawo ponownego powołania.

Zarząd reprezentuje Spółkę wobec władz i osób trzecich. Do odbioru wezwań i innych doręczeń jest uprawniony Prezes Zarządu, jeśli Zarząd jest jednoosobowy, a w przypadku Zarządu wieloosobowego - jeden członek Zarządu lub prokurent. Do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Spółki oraz podpisywania umów w imieniu Spółki, w wypadku ustanowienia Zarządu jednoosobowego, uprawniony jest Prezes Zarządu samodzielnie lub dwóch prokurentów działających łącznie. W przypadku powołania Zarządu wieloosobowego wymagane jest łączne współdziałanie dwóch członków Zarządu lub członka Zarządu łącznie z prokurentem. W umowach i sporach pomiędzy Spółką a członkami Zarządu, Spółkę reprezentuje Przewodniczący Rady Nadzorczej

Uchwały zarządu zapadają bezwzględną większością głosów. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu. Organizację oraz tryb działania Zarządu określa Regulamin Zarządu uchwalony przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. skład Zarządu VOTUM S.A. przedstawiał się następująco:

Bartłomiej Krupa – Prezes Zarządu
Elżbieta Kupiec – Wiceprezes Zarządu

W dniu 9 lutego 2018 r. Wiceprezes Zarządu Pani Elżbieta Kupiec złożyła zawiadomienie o rezygnacji z członkostwa w Zarządzie VOTUM S.A., ze skutkiem na dzień 9 lutego 2018 r.

Rada Nadzorcza Emitenta na posiedzeniu w dniu 9 lutego 2018 r. podjęła uchwałę o powołaniu Pani Agnieszki Czaplińskiej do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu – Dyrektora Finansowego. Uchwała weszła w życie z chwilą jej podjęcia.

W dniu 28 maja 2018 r. Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę w przedmiocie ustalenia liczebności Zarządu Spółki VII kadencji, zgodnie z którą Zarząd Spółki VII kadencji składał się będzie od 2 do 4 członków.

Jednocześnie Rada Nadzorcza powołała Zarząd Spółki VII kadencji w składzie:

Bartłomiej Krupa – Prezes Zarządu
Agnieszka Czaplińska – Wiceprezes Zarządu - Dyrektor Finansowy
Tomasz Stanisławski – Członek Zarządu – Dyrektor Sprzedaży
Magdalena Kryśka – Członek Zarządu – Dyrektor Organizacyjny

Uchwała weszła w życie z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy VOTUM S.A. zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2017, które odbyło się w dniu 29 czerwca 2018 r.

W związku z tym na dzień sporządzenia niniejszego Sprawozdania skład Zarządu VOTUM S.A. przedstawia się następująco:

Bartłomiej Krupa – Prezes Zarządu
Agnieszka Czaplińska – Wiceprezes Zarządu - Dyrektor Finansowy
Tomasz Stanisławski – Członek Zarządu – Dyrektor Sprzedaży
Magdalena Kryśka – Członek Zarządu – Dyrektor Organizacyjny

Zakres działania Zarządu VOTUM S.A. w okresie od 1 stycznia 2018 do dnia publikacji Sprawozdania

W okresie od 1 stycznia 2018 roku do dnia publikacji Sprawozdania Zarząd odbywał systematyczne posiedzenia zwyczajne w trybie cotygodniowym, zaś w przypadku bieżących potrzeb zwoływane były dodatkowe posiedzenia. W ramach Zarządu dokonano podziału kompetencji i wyznaczono obowiązki w zakresie nadzoru nad poszczególnymi Departamentami

wyodrębnionymi w strukturze organizacyjnej Emitenta. Zarząd prowadzi bieżącą kontrolę wykonania budżetu oraz realizacji prognozy finansowej. Systematycznie analizowane są sprawozdania dotyczące realizacji założeń sprzedaży, przychodu ze sprzedaży oraz optymalizacji kosztów. Ponadto Zarząd kreuje krótko i długofalową politykę Emitenta w oparciu o informacje dotyczące zmian otoczenia prawnego i zmian rynkowych. Zarząd rozpatruje również zagadnienia zgłaszane przez kadrę kierowniczą średniego szczebla.

7.9.2 Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Spółki składa się od 5 do 7 członków. Członków Rady Nadzorczej wybiera i odwołuje Walne Zgromadzenie. Członkowie pierwszej Rady Nadzorczej powoływani są na jeden rok, członkowie następnych Rad Nadzorczych powoływani są na 3 lata. Kadencja Rady Nadzorczej jest wspólna. W przypadku ustąpienia członka Rady Nadzorczej w czasie trwania jej kadencji, skład Rady Nadzorczej może być uzupełniony do wymaganej liczby członków przez samą Radę Nadzorczą. Kadencja tak wybranego członka Rady Nadzorczej upływa z dniem poprzedzającym dzień obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia, na którym Walne Zgromadzenie powinno uzupełnić skład Rady Nadzorczej.

Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje prawa i obowiązki tylko osobiście i w sposób kolegalny. Organizację oraz tryb działania Rady Nadzorczej określa Regulamin Rady Nadzorczej uchwalony przez Radę i zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie.

Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego Rady. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni na piśmie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej najpóźniej na 7 dni przed proponowanym terminem posiedzenia.

Do obowiązków Rady Nadzorczej należy:

- rozpatrywanie rocznych programów działalności Spółki oraz dokonywanie niezbędnych korekt;
- badanie bilansu oraz rachunku zysków i strat, zarówno co do zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym;
- udzielanie Zarządowi zezwolenia na zaciąganie przez Spółkę zobowiązań wekslowych oraz kredytów i pożyczek przekraczających 1.000.000 PLN (słownie: jeden milion złotych);
- badanie sprawozdań Zarządu, co do podziału zysku i pokryciu strat oraz składanie Walnemu Zgromadzeniu dorocznego, pisemnego sprawozdania z wyników powyższego badania;
- wybór biegłego rewidenta do badania sprawozdań finansowych Spółki;
- zawieszanie z ważnych powodów poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu w czynnościach, jak również delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu nie mogących sprawować swoich czynności;
- powoływanie i odwoływanie członków Zarządu,
- zawieranie, dokonywanie zmian i rozwiązywanie umów o pracę lub innych umów dotyczących pełnienia funkcji członka zarządu z członkami Zarządu;
- ustalanie zasad zatrudnienia i wysokości wynagrodzenia członków Zarządu;
- udzielanie zezwolenia na zbycie akcji imiennych Spółki;
- wyrażanie zgody na wypłatę akcjonariuszom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy na koniec roku obrotowego;
- wyrażanie zgody na tworzenie przez Spółkę innych spółek i przystępowanie do spółek;
- wyrażanie zgody na nabycie lub zbycie przez Spółkę nieruchomości oraz obciążanie nieruchomości ograniczonymi prawami rzeczowymi.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. skład Rady Nadzorczej VOTUM S.A. przedstawiał się następująco:

Andrzej Dadełto	– Przewodniczący Rady Nadzorczej
Andrzej Łebek	– Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Jerzy Krawczyk	– Członek Rady Nadzorczej
Anna Ludwig	– Członek Rady Nadzorczej
Marek Stokłosa	– Członek Rady Nadzorczej
Joanna Wilczyńska	– Członek Rady Nadzorczej

W związku z powołaniem przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie z dnia 29 czerwca 2018 roku Pana Marka Wierzby na Członka Rady Nadzorczej V kadencji na dzień publikacji sprawozdania skład Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

Andrzej Dadełto	– Przewodniczący Rady Nadzorczej
Andrzej Łebek	– Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Jerzy Krawczyk	– Członek Rady Nadzorczej
Anna Ludwig	– Członek Rady Nadzorczej
Marek Stokłosa	– Członek Rady Nadzorczej
Joanna Wilczyńska	– Członek Rady Nadzorczej
Marek Wierzba	– Członek Rady Nadzorczej

Zakres działania Rady Nadzorczej VOTUM S.A. w okresie od 1 stycznia 2018 do dnia publikacji Sprawozdania

Zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych i postanowieniami Statutu Spółki, Rada Nadzorcza wykonywała stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich jej przejawach oraz sprawowała faktyczną i finansową kontrolę działalności Spółki pod kątem celowości i racjonalności. W celu wywiązania się ze swoich zadań Rada Nadzorcza pozostawała w stałym kontakcie z Zarządem Spółki oraz odbywała posiedzenia. W ramach kontroli gospodarki finansowej Spółki w kręgu zainteresowania Rady Nadzorczej pozostawały w szczególności inwestycje planowane przez Spółkę, rozwój struktury organizacyjnej Spółki oraz plany finansowe Spółki. W zakresie określonych powyżej aspektów działalności Spółki Rada Nadzorcza służyła Zarządowi Spółki głosem doradczym, co było możliwe dzięki wykorzystaniu doświadczenia zawodowego poszczególnych członków Rady Nadzorczej. Praca Rady Nadzorczej odbywała się sprawnie, przy współudziale wszystkich jej członków. Do badania zarówno jednostkowego, jak i skonsolidowanego sprawozdania finansowego, Rada Nadzorcza wybrała firmę audytorską 4Audyty Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Poznaniu, ul. Kochanowskiego 24/1, wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów pod numerem 3363. Rada Nadzorcza zapoznała się z opiniami i raportami biegłych rewidentów dotyczącymi jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

7.9.3. Komitety Rady Nadzorczej

W dniu 04 kwietnia 2017 roku Rada Nadzorcza powołała Komitet Audytu VOTUM S.A. W skład Komitetu Audytu weszli:

- Marek Stokłosa - Przewodniczący
- Anna Ludwig – zastępca Przewodniczącego
- Joanna Wilczyńska – Sekretarz

W dniu 7 września 2017 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o odwołaniu z funkcji członka Komitetu Audytu Spółki Pani Joanny Wilczyńskiej, powołując jednocześnie w jej miejsce Pana Jerzego Krawczyka.

7.10. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem emitenta i jego Grupą Kapitałową

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do dnia publikacji Sprawozdania nie nastąpiły żadne zmiany w zasadach zarządzania przedsiębiorstwem Emitenta ani jego Grupą Kapitałową.

7.11 Wszelkie umowy zawarte między emitentem a osobami zarządzającymi, przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia emitenta przez przejęcie

Spółka nie zawarła umów określających świadczenia dla członków zarządzających Emitenta wypłacanych w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Emitenta przez przejęcie.

7.12 Informacje o znanych emitentowi umowach (w tym również zawartych po dniu bilansowym), w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy

Spółka nie posiada wiedzy na temat jakichkolwiek umów, które mogą w przyszłości powodować zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

7.13 Informacje o systemie kontroli programów akcji pracowniczych

Spółka nie posiada systemu kontroli programów akcji pracowniczych.

8. INFORMACJE DODATKOWE

8.1. Kapitał akcyjny VOTUM S.A., udziały Spółki w Grupie Kapitałowej oraz udziały osób nadzorujących i zarządzających w spółkach zależnych bądź stowarzyszonych

Na dzień publikacji Sprawozdania kapitał zakładowy Spółki wynosi 1 200 000 PLN i dzieli się na 12 000 000 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 0,10 PLN każda, w tym:

- 10 000 000 akcji serii A
- 2 000 000 akcji serii B

Na dzień publikacji Sprawozdania udziały Spółki w podmiotach zależnych przedstawiają się następująco:

- 4 800 000 akcji PCR F VOTUM S.A. z siedzibą w Krakowie o wartości nominalnej 4 800 000 PLN, co stanowi 96% kapitału zakładowego,
- 50 akcji VOTUM Centrum Odškodnění a.s. z siedzibą w Brnie o wartości nominalnej 5 000 000 CZK, co stanowi 100% kapitału zakładowego,
- 98% udziału w zyskach i stratach Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i Wspólnicy sp. k. z siedzibą we Wrocławiu
- 1% udziału w zyskach i stratach Polskiego Centrum Rehabilitacji Funkcjonalnej VOTUM S.A. spółka komandytowa o wartości nominalnej 1 000 PLN, co stanowi 1% kapitału zakładowego
- 570 000 akcji VOTUM Connect S.A. z siedzibą we Wrocławiu o wartości nominalnej 570 000 PLN, co stanowi 100% kapitału zakładowego
- 11 880 udziałów Kancelarii Prawnej VIDSHKODUVANNYA sp. z o.o. z siedzibą we Lwowie o wartości nominalnej 11 880 UAH, co stanowi 99% kapitału zakładowego
- 1 668 udziałów Law Stream sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu o wartości nominalnej 166 800 PLN, co stanowi 55% kapitału zakładowego
- 425 udziałów Biura Ekspertyz Procesowych sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu o wartości nominalnej 42 500 PLN, co stanowi 85% kapitału zakładowego
- 228 250 udziałów Centrum Medycznej Oświaty sp. z o.o. z siedzibą we Lwowie o wartości nominalnej 228 250 UAH, co stanowi 55% kapitału zakładowego
- 4 770 000 udziałów AutoVOTUM S.A. z siedzibą we Wrocławiu o wartości nominalnej 4 770 000 PLN, co stanowi 100% kapitału zakładowego
- 2 000 udziałów Redeem sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu o wartości nominalnej 1 000 000 PLN, co stanowi 100% kapitału zakładowego

Na dzień 30 czerwca 2018 roku członek Rady Nadzorczej Andrzej Łebek był komplementariuszem Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych A. Łebek i Wspólnicy Spółka Komandytowa we Wrocławiu – posiadał 1% udział w zyskach i stratach oraz był komplementariuszem Łebek & Czyż Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych spółka komandytowa – posiadał 1% udział w zyskach i stratach.

Na dzień 30 czerwca 2018 roku członek Zarządu Tomasz Stanisławski posiadał 75 udziałów Biura Ekspertyz Procesowych sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu, co stanowi 15% kapitału zakładowego.

Pozostałe osoby pełniące u Emitenta funkcje nadzorcze oraz zarządzające nie posiadały na dzień 30 czerwca 2018 roku ani nie posiadają w chwili obecnej udziałów w spółkach zależnych Emitenta.

8.2. Informacja o podmiotach powiązanych – istotne transakcje na warunkach innych niż rynkowe

W okresie sprawozdawczym spółki Grupy nie zawierały istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi, na warunkach innych niż rynkowe.

8.3. Informacja o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach jednostki dominującej lub jednostek od niej zależnych

Spółka ani żaden z podmiotów zależnych nie prowadzi żadnych sporów ani procesów istotnych dla sytuacji finansowej lub rentowności. Nie występują żadne postępowania przed organami rządowymi, postępowania sądowe lub arbitrażowe, za okres

obejmujący co najmniej ostatnie 12 miesięcy, które to postępowania mogły mieć lub miały w niedawnej przeszłości istotny wpływ na sytuację finansową lub rentowność Emitenta.

Emitentowi nie są znane żadne przesłanki pozwalające przypuszczenia pozwalające stwierdzić, aby w przyszłości mogły zostać wszczęte jakiegokolwiek postępowania sądowe, administracyjne lub arbitrażowe z udziałem Emitenta.

8.4 Umowy zawarte z osobami zarządzającymi o zakazie konkurencji i rozwiązaniu umowy wskutek odwołania z zajmowanego stanowiska

W dniu 10 lutego 2018 r. w związku z rezygnacją Pani Elżbiety Kupiec z członkostwa w Zarządzie VOTUM S.A. i pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu zostało podpisane porozumienie w sprawie zakazu podejmowania przez Panią Elżbietę Kupiec działalności konkurencyjnej wobec działalności Spółki w okresie od dnia 10 lutego 2018 r. do dnia 31 lipca 2018 r.

W dniu 28 maja 2018 r. podpisane zostały porozumienia o zakazie konkurencji z dwoma członkami Zarządu – Panem Bartłomiejem Krupą oraz Panem Tomaszem Stanisławskim.

Zgodnie z zawartymi porozumieniami Pan Bartłomiej Krupa zobowiązuje się w okresie 12 miesięcy od dnia ustania pełnienia przez niego funkcji w Zarządzie Spółki, a Pan Tomasz Stanisławski w okresie 6 miesięcy od dnia ustania pełnienia przez niego funkcji w Zarządzie Spółki, do powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej w stosunku do działalności Spółki.

8.5. Wynagrodzenia organów zarządzających i nadzorujących jednostki dominującej Grupy Kapitałowej

Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki

	funkcja	01.01.2018- 30.06.2018	01.01.2017- 30.06.2017
Wynagrodzenie Członków Zarządu jednostki dominującej			
Bartłomiej Krupa	Prezes Zarządu	352	430
Agnieszka Czaplinska	Wiceprezes Zarządu	94	-
Magdalena Kryska	Członek Zarządu	-	-
Tomasz Stanisławski	Członek Zarządu	-	-
Elżbieta Kupiec*	Wiceprezes Zarządu	180	338
Dariusz Czyż*	Prezes Zarządu	229	377
Mirosław Greber*	Członek Zarządu	-	158
RAZEM		855	1 303
Wynagrodzenia członków Zarządów pozostałych spółek w Grupie Kapitałowej oraz kluczowej kadry kierowniczej		1 462	1 674
Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej			
Andrzej Dadełto	Przewodniczący Rady Nadzorczej	86	82
Andrzej Łebek	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	7	15
Anna Ludwig	Członek Rady Nadzorczej	6	12
Jerzy Krawczyk	Członek Rady Nadzorczej	6	12
Marek Stokłosa	Członek Rady Nadzorczej	5	12
Joanna Wilczyńska	Członek Rady Nadzorczej	-	12
Marek Wierzba	Członek Rady Nadzorczej	-	-
RAZEM		110	145

*wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji oraz świadczenia po ustaniu pełnienia funkcji

8.6. Liczba akcji VOTUM S.A. i pozostałych podmiotów Grupy Kapitałowej VOTUM, będąca w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Liczba akcji VOTUM S.A. będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Osoby zarządzające lub nadzorujące	liczba akcji dzień publikacji ostatniego sprawozdania finansowego	zwiększenie	zmniejszenie	Liczba akcji na dzień przekazania raportu
ZARZĄD				
Bartłomiej Krupa	114 994	-	-	114 994
Agnieszka Czaplinska	-	-	-	-
Tomasz Stanisławski	18 864	-	-	18 864
Magdalena Kryska	-	-	-	-
RADA NADZORCZA				
Andrzej Dadełto	700 000	-	-	700 000
Andrzej Łebek	-	-	-	-
Jerzy Krawczyk	-	-	-	-
Marek Stokłosa	-	-	-	-
Anna Ludwig	12 911	-	-	12 911
Joanna Wilczyńska	874	-	-	874
Marek Wierzba	-	-	-	-

Źródło: Oświadczenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej

8.7. Informacja o umowie z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W dniu 29 czerwca 2017 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi, uchwałę w przedmiocie wyboru podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu półrocznych i rocznych jednostkowych sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej VOTUM za rok obrotowy 2017-2018. Wybrany podmiotem jest spółka 4Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Poznaniu, ul. Jana Kochanowskiego 24/1, 60-846 Poznań, wpisana na listę firm audytorskich prowadzoną przez KRBR pod numerem ewidencyjnym 3363.

Jednocześnie Rada Nadzorcza Spółki upoważniła Zarząd Spółki do zawarcia umowy z wybranym przez siebie podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych. Przedmiotem umowy jest:

- przegląd jednostkowego półrocznego sprawozdania finansowego spółki VOTUM S.A. za 2017 i 2018 rok
- przegląd skonsolidowanego półrocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej VOTUM za 2017 i 2018 rok;
- badanie i sporządzenie pisemnej opinii wraz z raportem z badania jednostkowego rocznego sprawozdania finansowego VOTUM S.A. za rok obrotowy 2017 i 2018;
- badanie i sporządzenie pisemnej opinii wraz z raportem z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej VOTUM za rok obrotowy 2017 i 2018.

Powyższa umowa zawarta została na czas wykonania przedmiotu umowy przez 4Audyt Sp. z o.o. Jest to pierwsza umowa na badanie sprawozdań finansowych pomiędzy 4Audyt Sp. z o.o. a VOTUM S.A.

Za wykonanie prac wynikających z niniejszej umowy strony wspólnie ustalają wynagrodzenie w wysokości:

- 16 000 PLN (szesnaście tysięcy złotych) + VAT za badanie jednostkowego sprawozdania finansowego spółki VOTUM S.A. za rok 2017
- 15 000 PLN (piętnaście tysięcy złotych) + VAT za badanie jednostkowego sprawozdania finansowego spółki VOTUM S.A. za rok 2018
- 12 000 PLN (dwanaście tysięcy złotych) + VAT za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej VOTUM za rok 2017
- 12 000 PLN (dwanaście tysięcy złotych) + VAT za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej VOTUM za rok 2018
- 10 000 PLN (dziesięć tysięcy złotych) + VAT za przegląd jednostkowego śródrocznego sprawozdania finansowego VOTUM S.A. za okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
- 9 000 PLN (dziewięć tysięcy złotych) + VAT za przegląd jednostkowego śródrocznego sprawozdania finansowego VOTUM S.A. za okres od 01.01.2018 do 30.06.2018
- 10 000 PLN (dziesięć tysięcy złotych) + VAT za przegląd skonsolidowanego śródrocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej VOTUM S.A. za okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
- 9 000 PLN (dziewięć tysięcy złotych) + VAT za przegląd skonsolidowanego śródrocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej VOTUM S.A. za okres od 01.01.2018 do 30.06.2018

8.8. Zatrudnienie w GK VOTUM

Przeciętne zatrudnienie

Wyszczególnienie	30.06.2018	31.12.2017
Zarząd	19	17
Administracja	154	147
Dział sprzedaży	30	83
Pion produkcji	140	137
Pozostali	5	6
RAZEM	348	390

Za pion produkcji zarząd określa pracowników umysłowych bezpośrednio związanych z wykonywanymi / świadczonymi usługami

Rotacja zatrudnienia

	01.01.2018-30.06.2018	01.01.2017-31.12.2017
Liczba pracowników przyjętych	21	142
Liczba pracowników zwolnionych	63	124
RAZEM	- 42	18

Wrocław, dnia 11 września 2018 r.

Podpisy Członków Zarządu:

.....
Bartłomiej Krupa – Prezes Zarządu

.....
Agnieszka Czaplinska – Wiceprezes Zarządu

.....
Tomasz Stanisławski – Członek Zarządu

.....
Magdalena Kryska – Członek Zarządu